



GÖTEBORGS UNIVERSITET

# **”Gör man det bara teoretiskt så kommer det bara vara teoretiskt”**

*– En kvalitativ undersökning om elevers och lärares syn på ämnet Gehörs- och  
musiklära på gymnasiet*

Martin Egnell  
Gustav Jullander

Kurs: LAU 395  
Handledare: Harald Stenström  
Institution: Sociologiska institutionen  
Examinator: Eva Nässén  
Rapportnummer: HT11-6100-03  
Termin: HT 2011



## GÖTEBORGS UNIVERSITET

### **Abstract**

#### **Examensarbete inom lärarutbildningen**

**Titel:** ”Gör man det bara teoretiskt så kommer det bara vara teoretiskt” – *En kvalitativ undersökning om elevers och lärares syn på ämnet Gehörs- och musiklära på gymnasiet*

**Författare:** Martin Egnell, Gustav Jullander

**Termin och år:** HT 2011

**Kursansvarig institution:** Sociologiska institutionen

**Handledare:** Harald Stenström

**Examinator:** Eva Nässén

**Rapportnummer:** HT11-6100-03

**Nyckelord:** Gehörs- och musiklära, musikteori, gehör, situerat lärande, estetiska programmet, gymnasiet

#### **Sammanfattning**

Den här studiens övergripande syfte är att undersöka hur lärare och elever upplever ämnet Gehörs- och musiklära (Ge/Mu) i gymnasiet och vad undervisningen i ämnet genererar för kunskaper, samt att jämföra resultaten med varandra och med ämnets kursplan. Undersökningen vilar på ett sociokulturellt perspektiv. Tonvikten ligger framförallt på det ”situerade lärandet”, vilket innebär att situationen som en person lär sig i också är en del av det hon eller han lär sig. För att den lärandes kunskaper ska bli så användbara som möjligt krävs det att lärsituationerna liknar de sammanhang där kunskapen är tänkt att användas.

Undersökningsmetoden som användes var kvalitativ samtalsintervju av respondentkaraktär. Signifikant för denna typ av intervjumetod är att den påminner om ett samtal, vilket ger goda förutsättningar för en djupare förståelse kring hur respondenten resonerar. Det sammanlagda antalet studieobjekt för studien var fyra lärare och 16 elever. Lärarna representerade fyra olika gymnasieskolor i västra Sverige, där de vid tiden för undersökningen undervisade i Ge/Mu. Elevunderlaget utgjordes av fyra elever i årskurs 3 från vardera av dessa fyra gymnasieskolor. Samtliga elever läste eller hade läst Ge/Mu A.

Studien visar att eleverna och lärarna ser ganska lika på Ge/Mu, men att lärarna i högre grad än eleverna upplever att ämnet ger ett helhetsperspektiv på musik. Den visar också att både elever och lärare har svårt att formulera hur kunskaperna som Ge/Mu ger kan användas i det praktiska musicerandet.

# **Förord**

Vi vill tacka Harald Stenström för god och inspirerande handledning samt de respondenter vars engagemang bidrog till att göra detta arbete genomförbart.

Martin och Gustav.

2011-12-17. Göteborg.

# Innehållsförteckning

<b>1. INLEDNING</b> .....	<b>1</b>
1.1 Personlig bakgrund.....	1
1.2 Ämnet gehörs- och musikleära .....	2
1.3 Syfte och problemformulering.....	3
1.4 Teoretisk anknytning.....	3
1.4.1 "Musiklärares val av undervisningsinnehåll – en studie om undervisning i ensemble och gehörs- och musikleära inom gymnasieskolan" .....	3
1.4.2 "Can You Hear What They're Playing? – A Study of Strategies Among Ear Players in Rock Music" .....	4
1.4.3 "Gehörsmusik – blues, rock och muntlig trading" .....	5
1.4.4 Uppsatser om Ge/Mu.....	5
1.5 Ett sociokulturellt perspektiv.....	6
1.6 Metod .....	7
1.6.1 Val av metod .....	7
1.6.2 Urval .....	8
1.6.3 Tillvägagångssätt.....	8
1.6.4 Etiska överväganden.....	9
1.7 Studiens tillförlitlighet.....	10
<b>2. RESULTATREDOVISNING</b> .....	<b>12</b>
2.1 Redovisning av intervjuer med lärare .....	12
2.1.1 Lärare A .....	12
2.1.2 Lärare B .....	15
2.1.3 Lärare C.....	17
2.1.4 Lärare D.....	19
2.1.5 Sammanfattning av lärarnas svar .....	21
2.2 Redovisning av intervjuer med elevgrupper .....	23
2.2.1 Elevgrupp 1.....	23
2.2.2 Elevgrupp 2.....	24
2.2.3 Elevgrupp 3.....	26
2.2.4 Elevgrupp 4.....	28
2.2.5 Sammanfattning av elevgruppernas svar.....	30
<b>3. SLUTDISKUSSION</b> .....	<b>31</b>
3.1 Hur ser eleverna och lärarna på Ge/Mu? .....	31
3.2 Skiljer sig elevernas och lärarnas syn på vad Ge/Mu ger för kunskaper, och vad de kan användas till?.....	32
3.3 Hur väl stämmer elevernas och lärarnas syn på Ge/Mu med ämnets syfte enligt kursplanen?.....	32
3.4 Förslag till vidare forskning.....	33
3.5 Vad vi har lärt oss .....	33
<b>4. Referenser</b> .....	<b>34</b>
<b>5. Bilagor</b> .....	<b>36</b>
Bilaga 1 – Kursplan och betygskriterier för Gehörs- och musikleära A.....	37
Bilaga 2 – Ämnesplan för Musikteori samt centralt innehåll och betygskriterier för Gehörs- och musikleära 1.....	38
Bilaga 3 – Brev till respondenterna.....	41
Bilaga 4 – Intervjufrågor .....	42

# 1. INLEDNING

## 1.1 Personlig bakgrund

”Varför gör vi det här!?” klingar troligtvis bekant hos de flesta lärare. Denna fråga ställs ofta med ett uppgivet tonfall av frustrerade elever på lektioner där de inte för sitt liv kan begripa syftet med undervisningsinnehållet. Som lärare är det befogat att ibland själv ställa sig frågan varför man undervisar som man gör och vad undervisningen ska syfta till. Inte minst för att kunna avge ett tillfredsställande svar när elever undrar över detta, även om nyttan med undervisningen inte låter sig förklaras i alla lägen på ett koncist och lättförståeligt vis. Att begripa vad kunskaperna i ett ämne ska ge och hur man kan använda dessa är emellertid viktigt för motivationen. Motivation skapar i sin tur ett intresse, som ger mer motivation och ur detta uppstår en positiv spiral som skapar förutsättningar för lärande. Ibland tycks dock den spiralen vara omvänd. Ointresset och den bristfälliga motivationen föder varandra och bildar en negativ spiral som motverkar lärande.

Vi som står för denna uppsats heter Martin Egnell och Gustav Jullander. I skrivande stund befinner vi oss i det absoluta slutskedet av vår 4,5 år långa musiklärarutbildning vid Göteborgs Universitet. Våra huvudämnen är bas respektive gitarr. Gehörs- och musikteoriundervisning har vi stiftat bekantskap med som elever och studenter inom såväl gymnasium, kulturskola, folkhögskola som musikhögskola. Då vi främst verkar som musiker inom gehörstraderade genrer, så har gehörsundervisning på ett självklart sätt varit en viktig del av vår musikutbildning. Musikteoriundervisning har vi också sett som en viktig del av vår utveckling som musiker. Detta eftersom kunskaper inom området kan hjälpa en att snabbt förstå musikaliska skeenden och att kännedom om musikaliska termer är till stor nytta när man kommunicerar med andra musiker. Dessutom har vi erfarit teorins positiva inverkan på gehöret. Vår upplevelse är emellertid att ordet musikteori hos medstudenter inom alla nivåer påfallande ofta har väckt negativa associationer. Många verkar se musikteorin som skilt från deras musicerande och i viss mån irrelevant.

Erfarenheter från den verksamhetsförlagda delen av vår utbildning (VFU) har inte fått oss att ändra den här bilden. På gymnasiet estetiska program, där vi gjort vår VFU, läser alla musikelever kursen Gehörs- och musikleära A alternativt Gehörs- och musikleära 1. Vi har själva läst Gehörs- och musikleära A när vi gick på gymnasiet. Som framgår av namnet är kursen tänkt att ge både gehörsmässiga och musikteoretiska kunskaper. Man får utgå från att dessa kunskaper är tänkta att användas i sammanhang där eleverna musicerar. Vi misstänker dock, baserat på VFU-upplevelser, att många inte verkar tycka att kunskaperna har så stor relevans för deras musikutövande.

För oss som ser musikteori som intressant och kunskaper inom området som något i allra högsta grad relevant för vår musikutövning ter detta sig märkligt, varför vi började fundera på vad det kan bero på. Behöver undervisningsinnehållet på ett tydligare sätt kopplas till de musikaliska sammanhang som kunskaperna är tänkta att användas i för att eleverna tydligare ska uppleva ämnets relevans? Dessa funderingar ligger till grund för den här studien.

## 1.2 Ämnet gehörs- och musikleära

Begreppet Gehörs- och musikleära används flitigt i den här rapporten varför vi i fortsättningen kommer att använda oss av förkortningen Ge/Mu.

Kurser i Ge/Mu bedrivs på gymnasiet och finns i två nivåer eller steg. Det är på sin plats att här reda ut en del begrepp för att underlätta den fortsatta läsningen. Styrdokumenten för gymnasiet utgörs av *läroplanen*, *skollagen*, *programmål*, *kursplaner* och *betygskriterier*. För närvarande finns det två aktuella läroplaner: Lpf 94 och Gy 11. Syftet med läroplanen är att beskriva skolans värdegrund och grundläggande riktlinjer och mål. I skollagen finner man beskrivningen av skolans grundläggande uppdrag om de övergripande målen för skolans verksamhet. Gymnasieskolan består av nationella program, 17 inom Lpf 94<sup>1</sup> och 18 inom Gy 11. (<http://www.skolverket.se>, ”Nordisk överenskommelse om utbildning”; ”De nationella programmen”). Ett av dessa nationella program är det estetiska programmet inom vilket kurser inom Ge/Mu bedrivs. I Lpf:s kursplaner från 2000 kallas nivåerna A och B. I Gy 11 ingår kurserna i Ge/Mu i det övergripande ämnet Musikteori. I ämnesplanen för Musikteori ingår tre kurser: Ge/Mu steg 1 och 2, samt Arrangering och komposition. Ämnesplanen inleds med en syftesbeskrivning. Vilka delar av syftesbeskrivningen som är aktuella för de specifika kurserna framgår under rubrikerna för kurserna. Där framgår också vilket centralt innehåll kursen bör ha, och vilka kunskapskrav som de olika betygsstegen kräver. För att underlätta kommer vi i den här rapporten att referera till ”kursplanen” för allt i ämnesplanen som gäller för Ge/Mu.

Ge/Mu A alternativt Ge/Mu 1 är obligatoriska kurser för alla elever som läser vid det estetiska programmet med musikinriktning, och det är de kurserna som vi främst fokuserar på i den här studien. I nuläget finns det alltså två aktuella kursplaner för Ge/Mu. Den senare kursplanen är betydligt mer utförlig och något tydligare. I kursplanen för Ge/Mu A formuleras kursmålen enligt följande:

### **Mål för kursen**

Kursen skall ge grundläggande kunskaper om musikteoretiska begrepp för att göra det möjligt att kunna tillämpa kunskaperna i det egna musicerandet. Kursen skall även ge grundläggande kunskaper och övning i gehörslära, dvs. utveckla förmågan till inre hörande. Dessutom skall kursen uppöva förmågan att självständigt öva gehör.

### **Mål som eleverna skall ha uppnått efter avslutad kurs**

Eleven skall känna till vanliga musikteoretiska begrepp

Kunna återge avlyssnad musik

Kunna genom att lyssna uppfatta och återge musikens form och struktur

Ha kunskap om hur gehör övas (Kursplan för Gehörs- och musikleära A, 2000)

Ett av målen för kursen är alltså att eleverna ska kunna omvandla sina kunskaper om musikteoretiska begrepp för användning i deras musikutövande. De andra målen fokuserar främst på utvecklingen av elevernas gehör. Vi upplever att kursmålen inte är speciellt tydligt formulerade.

I Gy11 är kursplanen utformad på ett annat sätt. Där räknas kursen Ge/Mu 1 som en del av ämnet Musikteori. I syftesbeskrivningen för Musikteori finns nio punkter som beskriver vad undervisningen i ämnet ska ge eleverna förutsättningar att utveckla. Sex av dessa punkter är av relevans för Ge/Mu 1, och tyngdpunkten i kursen ligger framförallt på de tre första punkterna. (Kursplan för Gehörs- och musikleära 1, 2011)

---

<sup>1</sup> Från och med 2000.

Undervisning i musikteori ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

1. Kunskaper om musikaliska former, strukturer, musikens språk och musikteoretiska begrepp
2. Förmåga att självständigt öva gehöret och att använda sig av det inre hörandet.
3. Färdigheter i att använda gehöret och förståelse av gehörets betydelse för utövande av musik.
4. Kunskaper om melodik, harmonik, periodicitet och rytm.
5. Kunskaper om noter, ackordbeteckningar och andra musikaliska symboler.  
(...)
9. Förmåga att omsätta kunskaperna i musikteori till skapande och musicerande. (Kursplan för Gehörs- och musikleära 1, 2011)

Det framgår här, ännu tydligare än i kursplanen för Ge/Mu A, att eleverna ska kunna tillämpa de kunskaper som de förvärvar i kursen i sin egen musikutövning. Den tredje punkten fokuserar dessutom på att eleverna ska förstå gehörets betydelse i deras eget musicerande, vilket antyder att de ska kunna applicera gehörkunskaperna de får genom kursen i en musikalisk situation. Vår undersökning grundas på en misstanke om att många elever som läser kursen inte upplever att den genererar kunskaper som de har nytta av i sitt musicerande, vilket skulle innebära att kursplanernas skrivningar ovan inte efterlevs.

### **1.3 Syfte och problemformulering**

Studiens övergripande syfte är att undersöka hur lärare och elever upplever Ge/Mu och vad undervisningen i ämnet genererar för kunskaper, samt jämföra resultaten med varandra och med ämnets kursplan. För att uppfylla ovanstående har vi använt oss av tre huvudfrågor:

*Hur ser elever och lärare på Ge/Mu?*

*Skiljer sig elevernas och lärarnas syn på vad Ge/Mu ger för kunskaper, och vad de kan användas till?*

*Hur väl stämmer elevernas och lärarnas syn på Ge/Mu med ämnets syfte enligt kursplanen?*

### **1.4 Teoretisk anknytning**

Här presenterar vi tidigare forskning som vi anser vara av relevans för vår undersökning. Zimmerman Nilssons studie (2009) är ovanlig på så sätt att det är en avhandling där ämnet Ge/Mu utgör en stor del av innehållet. I Johanssons avhandling (2002) och Lilliestams bok (1995) tas gehörundervisning i allmänhet upp. Uppsatser på C-nivå som behandlar ämnet Ge/Mu finns det en hel del av. Vi redogör längre ner för några som vi finner intressanta att jämföra med i vår rapports diskussionsdel.

#### **1.4.1 "Musiklärares val av undervisningsinnehåll – en studie om undervisning i ensemble och gehörs- och musikleära inom gymnasieskolan"**

Helene Zimmerman Nilssons avhandling "Musiklärares val av undervisningsinnehåll" (2009) handlar om hur gymnasielärare i ensemble och gehörs- och musikleära väljer vad deras undervisning ska innehålla. Avhandlingen utgår från två perspektiv: det musikdidaktiska och det variationsteoretiska. Hennes resultat bygger på intervjuer med fem strategiskt utvalda lärare samt videodokumentationer från deras undervisning i ämnena. Vid intervjuerna användes "stimulated recall". Med det menas att lärarna fick ta del av videodokumentationerna och analysera sin undervisning med dessa som utgångspunkt (Zimmermann Nilsson, 2009).

Studien visar att lärarna gör två skilda val i undervisningen. Vid det ena valet styrs innehållet utifrån elevernas nivå. Undervisningsinnehållet är vid det här valet inte givet utan bestäms utifrån elevernas kunskaper. Det här valet görs framförallt i ensembleundervisningen. Det andra valet som beskrivs i avhandlingen görs främst i Ge/Mu, och är följaktligen mest relevant för den här studien. Inom detta val är det som eleverna ska lära sig givet, och lärarna förmedlar olika sätt att gestalta detta innehåll. Lärarna i studien skiljer mellan det praktiska hantverket och det musikaliska uttrycket. Att arbeta med de konstnärliga aspekterna av musik tycks först kunna bli aktuellt när eleverna behärskar musikens hantverksmässiga tekniker. (Zimmermann Nilsson, 2009, kap 6). Vi tolkar detta som att lärarna verkar fokusera mer på exempelvis vilka toner som ska finnas med i ett ackord, än på vilka känslor som ska gestaltas i musiken.

I avhandlingen framkommer också att lärarnas avsikt är att ge eleverna ett holistiskt perspektiv på musik. Detta avspeglar sig emellertid inte i undervisningen, där lärarna snarare lyfter fram delar i ämnesinnehållet utan att relatera till ett större musikaliskt perspektiv. Kursplanen efterföljs såtillvida att musikaliska begrepp förmedlas, men undervisningen lever inte upp till rekommendationen att undervisningen ska relateras till musicerande. Innehållet i undervisningen verkar ha funktionen av att vara en verktyglåda där lärarens instruktioner bidrar till att eleverna lär sig behärska verktyget för att kunna leverera ett "korrekt" svar (Zimmermann Nilsson 2009, kap 6).

#### **1.4.2 "Can You Hear What They're Playing? – A Study of Strategies Among Ear Players in Rock Music"**

Hur gehörsmusiker använder sig av gehöret i sitt praktiska musikutövande står i fokus i KG Johanssons avhandling "Can You Hear What They're Playing" (2002). Sex musiker deltog i studien: två basister, två pianister och två gitarrister. Varje instrument representerades av en skolad musiker och en oskolad. Syftet med avhandlingen var att beskriva och förklara vilka strategier som rockmusiker använder sig av när de via gehöret ska lära sig för dem obekanta låtar. En förhoppning som Johansson hade med arbetet var att det skulle resultera i nya metoder att lära ut hur man spelar på gehör. (Johansson 2002)

För att komma fram till vilka strategier musikerna använder sig av specialskrevs tre låtar för undersökningen. Låtarna spelades in varpå musikerna var för sig fick spela till inspelningen. Den enda informationen musikerna fick om låtarna var vilken tonarter de gick i. Musikerna filmades och efter genomspelningarna gjordes en intervju, under vilken musikerna fick berätta om sitt spel med utgångspunkt från filmerna. Såväl intervjuerna som det som musikerna spelade transkriberades och analyserades sedan. (Johansson 2002, kap 5)

Avhandlingen visar att sätten att ta till sig ackord varierar beroende på vilket instrument man spelar. Studien visar också att skillnaden mellan hur skolade och oskolade musiker tacklade uppgiften inte är stor. De musiker som hade skolning verkade inte ha bättre verktyg för att klara uppgiften än de utan skolning. Skillnaderna som fanns låg mest i hur musikerna pratade om sitt spelande. (Johansson 2002)

Johansson drar slutsatsen att man lär sig att spela på gehör genom att helt enkelt spela på gehör, och genom att lära sig genre för genre. Han menar också att avhandlingens resultat indikerar att gehör, om det ska läras ut i skolan, bör läras ut på annat sätt än idag där den västerländska konstmusiken utgör utgångspunkt för vilka metoder som används i gehoörsundervisningen. (Johansson 2002, kap 7)



### 1.4.3 "Gehörsmusik – blues, rock och muntlig tradering"

Lars Lilliestam nämner fyra förslag på hur gehör borde läras ut i skolan (1995, s 236-239). Liksom Johansson skriver Lilliestam främst utifrån hur musiker i gehörstraderade genrer borde lära sig. Han menar att den mesta musikundervisning som bedrivs på alla nivåer från kulturskola till musikhögskola främst är utformad efter genrer där notläsning är centralt, och att många skickliga musiker som använder sig av andra sätt att tillägna sig musik hamnar utanför i utbildningen. Boken har visserligen mer än 15 år på nacken och troligtvis har det hänt saker sedan den skrevs, men vi tycker oss känna igen denna inriktning på gehörundervisningen som beskrivs i Ge/Mu och finner den därför relevant för vår uppsats.

Lilliestam föreslår att gehörundervisning bör bedrivas "som om noter överhuvudtaget inte fanns" (s 237), utan istället arbeta med auditiva, visuella, motoriska och verbala sätt för att minnas musik. Undervisning bör dessutom utgå från ett synsätt där musiken består av olika formler, såsom licks, riff<sup>2</sup>, former och mönster som är specifika för en viss stil. På så sätt kan eleven bygga upp en arsenal av kunskaper inom olika genrer som han eller hon sedan kan överföra till andra låtar inom liknande genrer. Ett tredje förslag är att eleverna måste ges tid att arbeta med olika genrer för att på djupet kunna bekanta sig med dess olika formler. Lilliestams fjärde förslag är att lärarens roll inte ska vara som kunskapsförmedlare, utan mer vara av handledande och vägvisande karaktär. Han menar att lärare måste ges utbildning till en "musikalisk tvåspråkighet" (s 239) och kunna klara av både notbunden inläring av musik och gehörinläring. Slutligen understryker Lilliestam att man vid gehörinläring inte ska tillämpa den noterade musikens normer och synsätt.

### 1.4.4 Uppsatser om Ge/Mu

**Är gehörs- och musikleärkursen på gymnasiet relevant för kommande yrkesroller?** Av Joakim Fritzner (2006)

Fritzner undersöker innehållet i Ge/Mu genom intervjuer med lärare och klassrumsobservationer. Studien visar att ämnet till största delen fungerar som ett föreläsningämne, där kopplingen mellan det teoretiska och det praktiska sällan görs. Att döma av undersökningen tycks det vara upp till eleverna att själva foga samman dessa delar. Fritzner drar slutsatsen att gehörundervisningen i kursen borde göras mer praktisk om den ska vara av relevans för eleverna i deras musikutövande.

**Lärares tankar kring val av innehåll i gehörs- och musikleära A** – En kvalitativ studie av fyra lärare inom det musikestetiska programmet på gymnasiet Av Anna Siwerz (2011)

I denna uppsats undersöks hur lärare väljer ut innehåll för Ge/Mu. Andra syften är att ta reda på lärarnas uppfattningar om vilken nytta eleverna kan ha av kunskaperna i kursen, samt vad som har format lärarnas syn på vad som är relevant kunskap i Ge/Mu. Undersökningen visar att kursinnehållet många gånger tillkommer i samråd med ämneskollegor. Musikererfarenhet samt utbildningserfarenhet tycks ha präglat synen på vad som är relevant kursinnehåll hos de intervjuade. Tillsammans med den nationella kursplanen utgör dessa erfarenheter grund för valet av kursinnehåll. Lärarna är eniga i att kursinnehållet främst bör leda till en fördjupad musikalisk förståelse hos eleverna.

---

<sup>2</sup> Licks är en inövad musikalisk fras som en musiker använder sig av vid exempelvis improvisationer. De är ofta av klichéartad natur och specifika för olika genrer. Riff är en upprepad melodislinga som är signifikant för en viss låt. En låts uppbyggnad och igenkänningsfaktor baseras ofta på ett riff. Exempel på en låt med ett känt riff är "Smoke on the water" av gruppen Deep Purple.

**”Det är ju logiskt, men det är väldigt ologiskt om man jämför med allt annat logiskt”** – En studie om elevers syn på ämnet Gehörs- och musiklära *Av Linn Ahlqvist* (2006)

Ahlqvists studie baseras på kvalitativa gruppintervjuer, med elever från första och andra året på gymnasiet. Syftet är att undersöka hur elever på gymnasiet pratar om Ge/Mu. Studien visar på en stor spridning hos eleverna vad gäller synen på vad kursen innebär, och vilken nytta de kan ha av det de lär sig i kursen. Även om några tycks se ämnet som onödigt verkar de flesta vara överens om att kursen är bra för musikelever, men påtagligt få kan förklara vilken nytta som kunskaperna som kursen ger har utanför klassrummet. Undersökningen visar att många elever verkar associera Ge/Mu med kunskaper om noter och notsystemet. De ser en fara i att bli för notbundna och i att fokusera för mycket på teorin bakom musik, eftersom de tror att det kan inverka negativt på såväl deras musikskapande som på känslan i deras spel.

**”...men jag har ju stödundervisning i matte!”** – Ett vidgat perspektiv på undervisning i Gehörs- och musiklära *Av Erik Jensen och Marcus Löfdahl* (2009)

Detta examensarbete syftar till att ge pedagogiska verktyg för att undervisa i Ge/Mu på gymnasienivå, men även inom andra skolformer. Uppsatsen baseras på teorier om hjärnan och musikalitet. Med utgångspunkt i att människan har två hjärnhalvor med olika styrkor har författarna funderat över hur undervisningen skulle kunna utformas för att aktivera båda hjärnhalvorna.

Uppsatsen baseras också på en kvantitativ enkätundersökning där elever som läser Ge/Mu har deltagit. Deltagarna fick ringa in ord som de associerade med Ge/Mu. Orden de fick välja mellan kan kopplas till antingen höger eller vänster hjärnhalva. Resultatet visar att 65% uppfattar Ge/Mu som ett ämne som är sammanlänkat med vänster hjärnhalva, det vill säga logik och detaljer. Undersökningen visar emellertid att de som anser sig duktiga i ämnet associerar ord till Ge/Mu som är mer kopplade till den högra hjärnhalva, såsom upplevelse och helhet.

### **1.5 Ett sociokulturellt perspektiv**

Den ryske psykologen Lev Vygotskijs teorier ligger till grund för det sociokulturella perspektivet. I detta perspektiv betonas den betydelse för lärandet som samspelet mellan den lärande och kontexten denne befinner sig i har. Vygotskij dog 1934 endast 37 år gammal. Hans texter förbjöds bara två år senare av den sovjetiska regimen, och hans idéer fick sitt stora genomslag först flera årtionden senare. De senaste årtiondena har Vygotskijs efterlämnade verk haft stor inverkan på den pedagogiska forskningen. Dessutom har de satt sin prägel på läroplaner, inte minst i Sverige. (Vygotskij, 1999, Inl.)

I Vygotskijs sammanlagt 270 vetenskapliga arbeten går det att spåra tre genomgående och grundläggande teman, som alla förutsätter och bygger på varandra.

För det första var Vygotskij noga med att använda utvecklingsmässig (genetisk) analys som metod. För det andra insisterade han på att de högre mentala processerna hos individen härrör från social samverkan. För det tredje, slutligen, hävdade han att mänsklig handling på det sociala och individuella planet medieras med hjälp av kulturella redskap och symboler. (Dysthe, 2003, s 75)

Dessa tankar står för en brytning mot den traditionella psykologiska syn där individens inneboende utveckling utgör centrum, och kontextens påverkan endast är av perifer art.

Vygotskijs tankar vänder alltså helt på detta synsätt och menar att den sociala samverkan utgör utgångspunkt för lärande och individuella processer. (Dysthe, 2003, s 75)

Vygotskij menade att lärarens roll aldrig kan vara att föra över kunskap till eleverna, utan att eleverna uppfostrar sig själva utifrån de erfarenheter som de själva har. Kunskap som inte förvärvats genom egna erfarenheter är ingen kunskap enligt Vygotskij. Det innebär emellertid inte att lärarens roll är oviktig. Lärarens uppgift ligger i att styra miljön kring eleven. Vygotskij liknar lärarrollen vid en trädgårdsmästares roll. En trädgårdsmästare gör sitt yttersta för att påverka miljön kring sina växter för att de ska ges så goda förutsättningar som möjligt att frodas. På samma sätt bör läraren eftersträva att påverka miljön kring eleverna så att förutsättningarna blir de bästa för att lärande ska ske. (Vygotskij, 1999, Del 1)

Ett begrepp inom det sociokulturella perspektivet som vi finner extra relevant för vår studie är det ”situerade lärandet”, som betyder att allt lärande är situationsbaserat. (Säljö, 2000, kap 6; Dysthe, 2003, s 42-43) ”Förändras den sociala miljön, så förändras även personens beteende”. (Vygotskij, 1999, s 21) Det innebär att den kunskap man har och använder sig av i en situation inte nödvändigtvis kan föras över till en annan situation. Kunskap kan man därför betrakta som en förmåga att veta vilka färdigheter och vilken förståelse som är relevanta i ett specifikt sammanhang. Säljö menar att de kunskaper som elever har fått genom undervisning i skolan ofta ses som ”generell kunskap”, som de sedan kan tillämpa i ”verkligheten”, men att det ofta är mer komplicerat än så. Det som räknas som kunskap i skolan är också situerat och det är således inte självklart att kunskaperna låter sig överföras till andra sammanhang. (Säljö, 2000, s 141) För att elevernas kunskaper ska bli så användbara som möjligt krävs det att aktiviteterna i klassrummet görs autentiska. Det vill säga att situationerna i vilka eleverna tillägnar sig sina kunskaper liknar de situationer som de är tänkta att användas i. (Dysthe, 2003, s 43)

## **1.6 Metod**

Vi kommer under den här rubriken presentera vårt val av undersökningsmetod, hur vår undersökning genomfördes, samt de förutsättningar vår undersökning vilade på.

### **1.6.1 Val av metod**

Vi valde att grunda vår studie på kvalitativa samtalsintervjuer av respondentkaraktär. Signifikant för denna typ av intervjumetod är att den påminner om ett samtal. Syftet med detta tillvägagångssätt var att ge respondenterna möjlighet att resonera kring frågeställningarna istället för att presentera en enligt dem färdig åsikt. Alternativet, som vi ser det, till att använda den undersökningsmetod vi valde hade varit att göra en kvantitativ enkätundersökning. Det hade gett oss möjlighet att involvera fler respondenter. Vi ansåg det dock viktigare att utöver att få information om respondenternas åsikter också få reda på *varför* de tycker som de gör.

Metoden är anpassningsbar och följsam. En skicklig intervjuare kan följa upp idéer, sondera svar och gå in på motiv och känslor på ett sätt som är omöjligt eller olämpligt i en strukturerad intervjuenkät. (Stukat, 2005, s 39).

Man kan alltså få en djupare inblick i hur respondenten resonerar vid en öppen samtalsform. Motsatsen till samtalsintervju av respondentkaraktär är intervju av informantkaraktär där informanten ses som ”sanningsbärare” och levererar fakta inom sitt område. De brister som Esaiasson et al (2007, s 294) ser med samtalsintervjuer är att generaliserbarheten kan bli

diskutabel eftersom det av tidsskäl inte ryms så många studieobjekt vid den här sortens undersökning. En annan problematik är att svaren från respondenterna riskerar att bli för otydliga och intetsägande, om frågorna är för allmänna i sig. Intervjuerna dokumenterades med hjälp av ljudinspelningar.

### 1.6.2 Urval

Det sammanlagda antalet studieobjekt för studien var fyra lärare och 16 elever. Lärarna representerade fyra olika gymnasieskolor i västra Sverige, där de vid tiden för undersökningen undervisade i Ge/Mu. Eleverna intervjuades i grupper om fyra; en grupp från vardera av dessa gymnasieskolor. Samtliga elever gick i årskurs 3 och läste eller hade läst Ge/Mu A.

Esaiasson et al (2007, s 291) skriver om några viktiga saker att ha i åtanke vid valet av respondenter som ska delta i en samtalsintervju.

- Man bör inte välja personer som man har ett personligt förhållande till då det kan vara svårt att hålla professionell vetenskaplig distans till dessa.
- Man bör inte välja sådana studieobjekt som är experter inom området. Det är inte personerna i sig som är av intresse utan det är tankegångarna, tankeprocesserna och studieobjektens reflektioner kring frågorna som är i fokus. Målet är att studieobjekten ska presentera sina tolkningar, sina intryck och sina inre sanningar av ämnets betydelse utifrån personliga erfarenheter.

Antalet respondenter grundades på att vi under arbetets begränsade tid fann det rimligt att hinna genomföra och bearbeta det antal intervjuer som vi gjorde. En del av de lärare och elever som vi intervjuade var personer som vi hade kommit i kontakt med under vår VFU<sup>3</sup>. För att undvika att detta skulle påverka undersökningens resultat höll den av oss som inte hade personliga band till respektive intervjuobjekt i de intervjuer där den andre var bekant med denne.

Urvalet av lärare vilade på att de vid tiden för undersökningen var aktiva pedagoger inom Ge/Mu. Vid några av skolorna var eleverna i Ge/Mu indelade i grupper baserat på kunskapsnivå och vårt urval är gjort med tanke på detta. Angående elevernas kunskapsnivå inom ämnet har vi så långt det varit möjligt eftersträvat variation för att på så sätt nå ett bredare åsiktsfält. Vi valde att intervjua elever som går tredje året på sin gymnasieutbildning. Deras resonemang kring ämnet såg vi som mest intressanta för vår studie eftersom de hade fått erfara fler undervisningstillfällen än elever i årskurs 1 och 2. Dessutom befann de sig antingen i slutskedet av kursen Ge/Mu A eller hade redan avslutat den, och kunde därför antas ha en klarare bild av ämnet än eleverna i lägre årskurser.

### 1.6.3 Tillvägagångssätt

Vi genomförde sammanlagt åtta stycken intervjuer. Intervjuerna ägde rum och utfördes på de skolor som lärarna och eleverna undervisade respektive studerade på. Vi strävade efter att vi båda skulle medverka vid samtliga intervjutillfällen, detta för att intervjusituationerna skulle bli så lika varandra som möjligt. Vid ett tillfälle var detta dock inte möjligt. Intervjuerna med lärarna tog mellan 30 och 40 minuter, medan intervjuerna med elevgrupperna var något kortare. Här följer en kort presentation av de lärare som deltog i undersökningen:

---

<sup>3</sup> Verksamhetsförlagd utbildning.

Lärare A har undervisat i Ge/Mu ända sedan han började vid sin nuvarande arbetsplats för nio år sedan. Vid sidan av Ge/Mu undervisar han i gitarr.

Lärare B har varit vid sin nuvarande arbetsplats i sju år. Tidigare jobbade hon inom kulturskola och grundskola. Utöver Ge/Mu undervisar hon i sång, kör, ensemble, estetisk verksamhet, scenisk verksamhet och musikal.

Lärare C har jobbat på sin nuvarande arbetsplats i 13 år. Sedan tio år tillbaka har han jobbat heltid och har sedan dess undervisat i Ge/Mu. Övriga ämnen som han undervisar i är gitarr, ensemble och bruksspel.

Lärare D har arbetat i 27 år på sin skola. Hennes huvudsakliga ämnen har alltid varit kopplade till musikteori. För närvarande undervisar hon bland annat i Ge/Mu, arrangering/komposition och kör.

#### **1.6.4 Etiska överväganden**

Ett viktigt inslag när man forskar är att man tar hänsyn till de forskningsetiska principer som gäller (Stukat, 2005, s 130). Forskning är en viktig ingrediens såväl i samhällets som i människans utveckling och för att forskningen ska upplevas som betydelsefull krävs det att den innehåller relevanta frågor samt håller hög kvalitet ([www.codex.vr.se](http://www.codex.vr.se)). Det finns ett krav att integriteten ej kränks hos de personer som väljer att medverka i vetenskapliga undersökningar och det ska finnas ett skydd mot insyn i deras privatliv. Detta krav kallas för individkravet och är utgångspunkten för etiska ansvarstaganden. Vetenskapsrådet har framställt fyra huvudkrav för att upprätthålla god standard och anonymitet ([www.codex.vr.se](http://www.codex.vr.se)). Dessa fyra huvudkrav presenteras nedan.

##### *Informationskravet*

Informationskravet innebär att forskaren ska presentera information till de berörda personerna angående forskningens syfte och dess problemställning ([www.codex.vr.se](http://www.codex.vr.se); Stukat, 2005, s 131). Hon eller han ska också föra fram den eventuella nya kunskap som arbetet har resulterat i till de deltagande för att motivera utvecklingen inom ämnesområdet.

Vi tog kontakt med lärarna via mail där vi presenterade vårt syfte och frågade om de ville medverka i vår undersökning. De blev informerade om att intervjuerna skulle hållas inom en tidsram på 30-40 minuter samt att deras medverkan skedde under anonymitet<sup>4</sup>. Vi gav undersökningsdeltagarna möjlighet att ta del av rapporten och komma med synpunkter på hur vi tolkade deras svar innan den publicerades.

##### *Samtyckeskravet*

Detta krav innebär att de delaktiga i undersökningen har rätt att avbryta sitt deltagande även om intervjun är genomförd. De har också rätt att bestämma på vilka villkor de vill delta, till exempel beträffande hur lång tid de vill ägna åt undersökningen ([www.codex.vr.se](http://www.codex.vr.se); Stukat, 2005, s 131). Om en deltagare i en studie vill avbryta sin medverkan så ska detta kunna ske ([www.codex.vr.se](http://www.codex.vr.se); Stukat, 2005, s 131; Esaiasson et al, s 290).

I vissa fall bör man få ett godkännande från målsman om den delaktige är minderårig och undersökningen är av etiskt känslig karaktär. I vår undersökning var detta emellertid inte aktuellt då samtliga deltagande hade uppnått myndighetsålder.

---

<sup>4</sup> Brevet till respondenterna återfinns som bilaga till den här rapporten.

### *Konfidentialitetskravet*

Konfidentialitetskravet behandlar offentlighet och sekretess. Alla uppgifter om forskningsobjektens personliga signalement som kan identifieras ska tas bort så att människor utanför undersökningen inte kan identifiera de enskilda personerna i projektet (www.codex.vr.se; Stukåt, 2005, s 132). Detta för att i möjligaste mån skydda de inblandade mot etiska övertramp, och grundprincipen är att det ska vara omöjligt för utomstående att kunna ta del av forskningsmaterialet. Enligt Vetenskapsrådet (www.codex.vr.se) är en undertecknad förbindelse med alla medverkande i undersökningen lämplig ifall missförstånd inom projektet skulle ske.

I vårt brev till respondenterna informerades vi om att alla medverkande samt de skolor där undersökningen genomfördes skulle förbli anonyma. För att undvika misstankar och spår till respektive skolor undersökte vi noggrant materialet så att inget signifikant för respektive skola skulle uppdagas i vår rapport. I enlighet med Vetenskapsrådets riktlinjer meddelade vi respondenterna att det inspelade materialet kommer att raderas efter att vi bearbetat det (www.codex.vr.se).

### *Nyttjandekravet*

Syftet med det här kravet är att de insamlade uppgifterna ej ska användas för något annat än det aktuella forskningsändamålet (www.codex.vr.se; Stukåt, 2005, s 132).

Vi kommer alltså inte att använda materialet från respondenterna för icke-vetenskapliga syften.

## **1.7 Studiens tillförlitlighet**

### *Reliabilitet*

Reliabilitet är ett annat ord för undersökningens tillförlitlighet. Den handlar om kvalitén på mätnoggrannheten i undersökningen (Stukåt, 2005, s 125). Stukåt (2005, s 126) menar att forskare och den intervjuande personen tolkar meningar, fraser och ämnesinriktningar olika, vilket gör att det föreligger risk för missförstånd och feltolkningar. Reliabilitet diskuteras flitigare vid kvantitativa undersökningar än vid kvalitativa undersökningar då man vid kvalitativa undersökningar oftast utgår från att verkligheten är föränderlig och att undersökningens resultat sannolikt skulle blivit annorlunda om den gjordes vid ett senare tillfälle.

Vid de tillfällen då vi misstänkte att respondenten hade missförstått vår fråga förtydligade vi den, för att försäkra oss om att de uppfattat vår fråga på det sätt som den var menad. Vi bad också respondenterna vid några tillfällen att bekräfta att vi hade förstått och tolkat deras svar korrekt. För att undkomma yttre störningar genomförde vi alla intervjuer i enskilda rum. Ändå finns det vid intervjusituationer alltid faktorer som kan påverka och ge förvrängd information. För oss, som vid denna studie haft ett sociokulturellt perspektiv, vore det konstigt om vi inte här nämnde den inverkan som kontexten alltid har för de svar som ges vid intervjuer. Rummet i vilka intervjuerna skedde, respondenternas dagsform och vårt kroppsspråk är bara några av de saker som med all säkerhet bidrog till att de svar som gavs blev som de blev. Följaktligen bör man ha i åtanke att andra förutsättningar och kontexter vid intervjusituationerna mycket väl kunde ha gett ett åtminstone delvis annorlunda resultat.

### *Validitet*

Validitet avser hur väl forskaren ”mätt” det hon eller han avsåg att ”mäta” (Esaiasson, 2007, s 63; Stukát, 2005, s 125). Det handlar alltså om hur pass väl de valda metoderna fungerar för att komma fram till ett rättvisande resultat av det som ska undersökas. Esaiasson et al (2007, s 63) skriver att validitet är ett i princip olösligt problem eftersom forskaren arbetar dels med ett teoretiskt språk och dels med ett operationellt språk. Eftersom frågorna problematiseras på den teoretiska nivån och undersökningen genomförs på den operationella nivån uppstår det alltid validitetsproblem vid ”översättningsfasen”.

Ett viktigt inslag för att gagna validiteten är att begrunda om respondenterna har den information som efterlyses, samt om man har ställt de rätta frågorna för att fånga det man letade efter. Vi anser att det insamlade materialet gett oss en ändamålsenlig bas som är rimlig att grunda vårt arbete på, utifrån vårt syfte samt vår problemformulering.

### *Generalisering*

Generaliserbarhet handlar om huruvida studiens resultat kan anses stå för en större grupp, eller om den bara gäller för de som deltagit i undersökningen (Stukát, 2005, s 129). Vår studie kan inte visa hur lärare och elever tänker kring Ge/Mu ur ett större perspektiv, men vi kan presentera hur några resonerar. Stukát (2005, s 32) skriver att huvuduppgiften vid kvalitativ metod inte är att generalisera, utan att tolka och förstå de resultat som framkommit. Vi är medvetna om att vi med stor sannolikhet hade fått fler inriktningar och variationer kring ämnet om vi hade intervjuat fler respondenter. Det går därför inte att dra några generella slutsatser utifrån vår studie. Genom att vi noggrant beskriver undersökningen kan resultaten emellertid överföras och jämföras med liknande fall, och vår studie ger på så sätt ett visst mått av relaterbarhet (Stukát, 2005, s 33). I det här fallet kan det innebära att man på skolor där man undervisar i Ge/Mu kan göra jämförelser med vår studie.

## 2. RESULTATREDOVISNING

Här kommer vi att presentera de svar som vi fick av respondenterna. Med utgångspunkt från de frågor som vi ställde vid intervjuerna redovisas lärarnas och elevgruppernas svar. Intervjuerna har spelats in och transkriberats. Transkriptionerna är noggrant gjorda, men i vissa fall har vi uteslutit exempelvis upprepade ord och, enligt vår uppfattning, irrelevanta ljud, för att underlätta för läsaren. Lärarna har vi gett namnen A, B, C och D. Elevernas namn är fingerade.

### 2.1 Redovisning av intervjuer med lärare

Nedan redovisas lärarnas intervjusvar var för sig. Vi avslutar avsnittet med en sammanfattning av samtliga lärares svar under följande rubriker:

*Lärarna om hur de upplever ämnet:*

*Lärarna om vilka kunskaper de upplever att Ge/Mu ger och hur dessa kan användas:*

*Lärarna om hur de arbetar:*

#### 2.1.1 Lärare A

*Vad får du för associationer när du hör "Ge/Mu"?*

Det första som lärare A associerar "Ge/Mu" med är gehöret och musikläran. Framförallt associerar han det med gehörsfokuserad träning, som i sin tur leder till att de musikteoretiska kunskaperna blir bättre. Lärare A tycks också se "Ge/Mu" som en väg till att förstå hur musik fungerar:

(...) Kreativt någonstans också. En språngbräda, nyckel tänker jag på. Till all musik. Till alla instrument, till sitt eget skapande. Jag tycker att det är det optimala ämnet liksom. Så det är lite sådana associationer. Nästan som att... Kompositörsutbildning eller låtskrivarutbildning. Nyckeln liksom. (Ur intervju med lärare A, 30/11 2011)

Vi tolkar detta som att lärare A ser "Ge/Mu" som en nyckel till att, likt en kompositör, få kännedom om och kunna behärska musikens beståndsdelar, vilket gagnar kreativiteten hos eleven.

*Hur tror du att Ge/Mu-lektionerna påverkar elevernas musicerande?*

Lärare A tycker att det är svårt att ge ett generellt svar på hur elevers musicerande påverkas av Ge/Mu-lektionerna, eftersom han tror att det varierar mellan olika elever. Han menar att elever i årskurs 1 ofta inte har så stark relation till musikteori, och därför tror han inte att deras musicerande påverkas så mycket av ämnet.

Inställningen till ämnet är också av betydelse för hur lektionerna i Ge/Mu påverkar elevernas musicerande menar lärare A. De som intresserar sig för ämnet påverkas mer än de som inte går in för det, vilket exempelvis kan ta sig uttryck genom att eleverna utvecklas i sitt musikskrivande. De som inte är speciellt intresserade av ämnet, eller har en självbild av att de inte förstår ämnet, tror han kan få ett hum om till exempel musikaliska begrepp som de kan ha



nytta av i kommunikation med andra musiker. Annars tycks inte Ge/Mu påverka dessa elever speciellt mycket menar lärare A.

### ***Vilka kunskaper upplever du att Ge/Mu ger eleverna?***

Lärare A menar att Ge/Mu leder till fördjupade kunskaper i och om musik. Eleverna får kunskaper om musiklärans begrepp, lär sig om ackords och toners funktioner, samt får ett ”enklare förhållningssätt” till gehörsträning. Lektionerna i Ge/Mu kan också fungera som ett forum för eleven där de kan få bekräftat att de har uppfattat saker korrekt.

Men oftast har ju de som är drivna, de har redan kunskaper när de kommer hit. Och sen så vill de ha bekräftelse på att de har läst och förstått rätt. Det är så min generella känsla är: att de redan behärskar ämnet, men de är osäkra på om de gör det. Och så vill de ha bekräftelse från mig. (Ur intervju med lärare A, 30/11 2011)

Ge/Mu kan alltså enligt lärare A ge eleven kunskaper om sin egen förmåga och vilka kunskaper som hon eller han faktiskt besitter.

### ***Hur kan eleverna använda dessa kunskaper i sin musikutövning?***

Lärare A menar att kunskaper om toners och ackords funktioner är användbara på många sätt för eleverna i deras musicerande.

(...) Att de tänker funktionsmässigt. Och att de kan applicera ett sådant malltänkande då. Och göra snabbt transponeringar i huvudet. Och med träning då kunna notera sina låtar och skriva kompskisser, instruera med ett musikaliskt språk. Och det tror jag de drivna gör när de kommer in på ”folkis”<sup>5</sup> och så vidare. Eller musikhögskolan. (Ur intervju med lärare A, 30/11 2011)

Citatet anknyter också till att kunna hantera musikaliska begrepp, och att eleverna kan använda dessa kunskaper när de kommunicerar med sina medmusikanter.

### ***Ser du Ge/Mu som ett teoretiskt, praktiskt eller både teoretiskt och praktiskt ämne?***

Lärare A:s spontana svar är att Ge/Mu är både praktiskt och teoretiskt, men inser efter ett tag att han nuförtiden framförallt ser ämnet som ett praktiskt ämne. När han började undervisa i ämnet utgick han från teorin, eftersom elevernas gehörsmässiga kunskaper ofta var bättre än de teoretiska. Han upplevde emellertid att den teoretiska ingången tenderade att leda till att eleverna tappade intresset, varför han på senare år har bytt strategi.

Via praktiska gehoersövningar leder jag dem in mot tillämpning av teorin fast från ett gehörshåll. Och så får de liksom börja klä det de har hört vartefter de själva ställer frågan. Så att det är behovsstyrt då, så jag skapar övningar som gör att de får ett behov av att förklara med teori. (Ur intervju med lärare A, 30/11 2011)

För lärare A är ämnet i första hand praktiskt; teoretiskt blir det först när behovet av att förklara saker uppstår.

---

<sup>5</sup> Folkhögskola.

### ***Vilka anser du vara de viktigaste momenten i Ge/Mu?***

Lärare A anser att funktionslyssning är det viktigaste som eleverna lär sig, vilket enligt honom kommer som en konsekvens av att de lär sig att sy ihop de teoretiska aspekterna av musik med gehöret.

Så det är en spiral också i... När man har gått varvet runt inser man att: ”aha, det sitter ihop!” och så går man ett nytt varv. Så kommer man tillbaks fast med en fördjupad förmåga att kunna uppfatta funktionellt och så studerar man teoretiskt kring det man nyss har lärt sig, som är nytt. Och sen så är det en positiv spiral uppåt liksom, men hela tiden går man runt och kommer tillbaks till att knyta an till teorin på något sätt. Som påverkar ens förmåga att höra. Som ger en möjlighet att... Ja, du fattar... (Ur intervju med lärare A, 30/11 2011)

Själva kärnan i Ge/Mu tycks för lärare A vara att koppla ihop musikteorin med gehöret, och att dessa delar befruktar varandra.

Andra saker som han anser viktiga är att eleverna ska kunna höra musikens form och att lära sig att strukturerat öva sitt gehör.

### ***Hur arbetar du för att utveckla elevernas gehör?***

Lärare A har utvecklat egna metoder för att utveckla elevernas gehör, för att komma runt den låsning som en del elever kan få av noter.

Jag bedriver ju egen liksom hobbyforskning på mina lektioner då om just det här. Så jag har utvecklat så att säga taktil-visuella hjälpmedel, eller visuellt taktila hjälpmedel för att träna gehöret och att göra gehöret konkret. (Ur intervju med lärare A 30/11 2011)

Eleverna får använda sig mycket av kroppen och rösten för att känna underdelningar, men också av visuella hjälpmedel för att involvera så många sinnen som möjligt i inläringen.

En sak som lärare A har gjort för att hjälpa elever som ser notskrivning som ett hinder är att han har uppfunnit ett tabulatursystem, där eleverna istället för att nedteckna de specifika toner som de hör får skriva tonernas plats i skalan. När det väl är gjort för man in de teoretiska aspekterna. Övningen blir alltså till en början särskild från det teoretiska. Lärare A menar att många elever med bra gehörskunskaper blir låsta av att behöva teckna ner i noter, men på detta enklare sätt att på papper skriva ner vad de hör kommer man runt den låsningen.

En del ändrar inställning och vill lära sig mer då. Och utvecklas mycket mer efter de här övningarna då. Så det är en genväg förbi musikteorin kan man säga. Eller en genväg genom musikteorin till glädjen på något sätt. (Ur intervju med lärare A, 30/11 2011)

När eleverna känner att de kan upplever lärare A att de också får ett större intresse för att lära sig och att de känner att det är kul.

### ***I vilka sammanhang har de nytta av dessa kunskaper?***

Lärare A anser att gehörskunskaperna kan användas exempelvis när eleverna ska söka till musikutbildningar efter gymnasiet, men också till att notera musik som de hör.

### ***Hur arbetar du för att koppla Ge/Mu till elevernas praktiska musicerande?***

Vi pratar ju om det här hela tiden att försöka knyta an till ensembleämnet och In/Så-ämnet<sup>6</sup>. Att de ska ha ett musikaliskt språk på de andra lektionerna. Att de ska skriva kompskisser som de har med sig till ensembleämnet. Så med kompskisser och ett musikaliskt språk kan vi träna dem att praktisera ämnet, så att säga, i sitt musicerande. (Ur intervju med lärare A, 30/11 2011)

På skolan där lärare A arbetar verkar det finnas ett samarbete mellan de olika ämneslärarna, i syfte att koppla Ge/Mu till elevernas praktiska musicerande. Till och med i betygssättningen samarbetar lärarna. Ensemblelärarna bidrar med information om i vilken utsträckning eleverna har uppfattat och använder sig av musikaliska begrepp på deras lektioner.

Lärare A för också regelbundet en dialog med eleverna där de bland annat pratar om förkunskap och mål. Då får eleverna också reflektera över varför de läser ämnet och således fundera över vilken praktisk nytta de kan ha av ämnet.

#### **2.1.2 Lärare B**

##### ***Vad får du för associationer när du hör "Ge/Mu"?***

Lärare B associerar "Ge/Mu" med *ämnet* Ge/Mu samt med dess kursplan och de betygskriterier som ska uppfyllas. Hon tänker också på de viktiga moment i kursen som är användbara för elevernas framtida musicerande såsom kvintcirkeln, stämmor, noter, rytmer och harmonisering. Dessa moment kallar hon "musikens byggstenar" för att komponera egen musik och för att kunna förstå teorins sammanhang med det praktiska musikutövandet. Hon upplever att det är väldigt intensivt med Ge/Mu, eftersom man arbetar utifrån en kursplan med styrda mål som ska uppfyllas. Lärare B får inte samma känsla av namnet "Ge/Mu" som av namnen "musikteori" eller "gehör" då hon upplever att de senare nämnda klingar mer lustfyllt. Hon associerar också "Ge/Mu" med ett skolämne och ej med musikutövning.

Man har ju inte Ge/Mu i verkligheten: "nu ska jag hem och öva Ge/Mu". Det gör ju inte vi som kan det utan vi går ju hem och övar gehöret. (Ur intervju med Lärare B, 2/12, 2011)

Vi uppfattar detta som att Lärare B upplever en viss distans mellan ämnet Ge/Mu och det praktiska musicerandet. Ge/Mu verkar kunna ge en kunskapsbank som på elevens initiativ kan kopplas ihop med hans eller hennes musicerande.

##### ***Hur tror du att Ge/Mu-lektionerna påverkar elevernas musicerande?***

Lärare B tror att elever påverkas olika av Ge/Mu beroende på vilka lärare de har i ämnet samt beroende på vilka lärare de har på instrumentallektionerna och ensemblelektionerna. Att lärare samarbetar ämnesöverskridande, följer upp och återkopplar till teorin, tror hon är väldigt viktigt. Hon upplever att eleverna då får lättare att förstå sambandet mellan den teoretiska kunskapen och det praktiska spelandet. Lärare B tror att teorin blir givande när eleverna ser att kvintcirkeln hänger ihop med förtecknen, skalorna och tonarterna. Hon tror också att det blir roligare för dem när de utvecklar ett grafiskt seende och uppfattar musikaliska strukturer. Rytmkunskaper och genremedvetenhet är andra saker som enligt henne påverkar elevernas musicerande. Hon tror att dessa kunskaper påverkar dem till att förstå samband mellan teori och praktiskt musicerande och att de därmed blir bättre musiker.

---

<sup>6</sup> Instrumental- och sångämnet.

### ***Vilka kunskaper upplever du att Ge/Mu ger eleverna?***

Lärare B vill dela in frågan i två delar. Den första delen avser de teoretiska kunskaperna och den andra delen de gehörsbaserade kunskaperna.

*Del 1 Teori.* Lärare B upplever att eleverna blir bättre på taktarter, puls, ackord och färgningar. Dessutom lär de sig funktionsanalys och att förstå musikaliska sammanhang. Hon anser att detta är centrala kunskaper som Ge/Mu ger. Såväl instrumentalister som sångare tror hon utvecklas som musiker om de bättre förstår vad de gör. Kvintcirkeln är också något eleverna lär sig, vilket lärare B anser vara en viktig del i elevernas inläring som de i bästa fall tar med sig vid vidare studier.

*Del 2 Gehör.* I gehörsdelen upplever hon att eleverna blir bättre på att sjunga melodier efter noter och klappa rytmer. Ge/Mu ger också eleverna redskap till att kunna dokumentera melodier genom lyssning.

### ***Hur kan eleverna använda dessa kunskaper i sin musikövning?***

Lärare B menar att Ge/Mu utvecklar elevernas gehör och att de i bästa fall utmanar sig själva till att bli mer självständiga. Dels kan de använda sina kunskaper till att planka<sup>7</sup> låtar, men också till att lära sig ny musik, utan att behöva ha någon lärare som guidar eller korrigerar.

### ***Ser du Ge/Mu som ett teoretiskt, praktiskt eller både teoretiskt och praktiskt ämne?***

Lärare B ser Ge/Mu som både ett teoretiskt och praktiskt ämne, men menar att hur teoretiska respektive praktiska lektionerna blir är avhängigt elevernas nivå. Om hon undervisar en grupp som är målmedveten, duktig och driven så hinner hon snabbt upp till en nivå där hon kan börja jobba mer praktiskt och sätta Ge/Mu i ett musikaliskt sammanhang. Hon menar att hon bedriver undervisning som företrädesvis baseras på teori.

### ***Vilka anser du vara de viktigaste momenten i Ge/Mu?***

Lärare B anser att plankar låtar är ett viktigt moment i Ge/Mu. För att behärska plankning tycker hon att ackordanalys, noter, rytm, skalor, ackorduppbyggnad och genremedvetenhet är nödvändiga saker att ha grundläggande kunskaper om. Elevernas möjligheter att bli självgående ökar kraftigt om de behärskar dessa byggstenar menar hon. Hon betonar också att bland det viktigaste i ämnet är att eleverna ska få igång ett fungerande gehör, samt kunskap om att kunna dokumentera musik, vare sig dokumentationen sker på ett papper eller i ett musikprogram på en dator.

### ***Hur arbetar du för att utveckla elevernas gehör?***

För att utveckla elevernas gehör jobbar lärare B bland annat med härmningsövningar. Hon spelar rytmer som eleverna sedan får imitera för att utveckla ett rytmgehör. Även när det gäller melodi, intervall och ackord, så spelar eller sjunger hon och eleverna får imitera. Ett annat gehörsmoment är att lektionen ägnas åt att plankar låtar som elever har valt ut. Lärare B lär också ut att kunna sjunga melodier på skalans tonplatser för att musiken ska förankras i

---

<sup>7</sup> Planka innebär att utan visuella hjälpmedel kunna höra och återge exempelvis en låts form, ackord, taktart, melodi och tonart.

kroppen även hos de som inte har sång som huvudinstrument. Hon uppmanar även ofta sina elever att besöka olika musikteorisidor på Internet, exempelvis "Musikteori.se", där eleverna självständigt kan träna sitt gehör med lyssningsexempel.

### ***I vilka sammanhang har de nytta av dessa kunskaper?***

Lärare B anser att eleverna har nytta av Ge/Mu-kunskaperna i alla musikaliska sammanhang. Kunskaperna utvecklar ett musikaliskt språk, som är nödvändigt i musikyrket, vilket eleverna har nytta av bland annat i ensemblen och i kören då de ska kommunicera och skapa musik med andra elever. Hon tror att gehörskunskaperna generellt gör eleverna till bättre musiker.

### ***Hur arbetar du för att koppla Ge/Mu till elevernas praktiska musicerande?***

Lärare B försöker ha en röd tråd i sin undervisning. Med detta menar hon att hon upprepar moment från Ge/Mu när hon bedriver individuell undervisning i sång. Detta tycker lärare B ger en tydlig återkoppling från Ge/Mu till elevernas praktiska musicerande. Hon försöker i möjligaste mån att knyta ihop teori och gehör med den praktiska musikutövningen, det vill säga att eleverna inte bara spelar utan också *förstår* vad det är de spelar.

## **2.1.3 Lärare C**

### ***Vad får du för associationer när du hör "Ge/Mu"?***

Lärare C tänker tillbaka på sin tid när han själv gick i skolan och hade Ge/Mu. Han tänker på den sal där Ge/Mu-undervisningen ägde rum. Erfarenheten av att ha varit elev menar han är nyttig för honom när han idag undervisar i ämnet.

### ***Hur tror du att Ge/Mu-ktionerna påverkar elevernas musicerande?***

Lärare C tror att Ge/Mu påverkar eleverna genom att de får en större kunskapsbank när de till exempel ska komponera egen musik. Att få komponera egen musik tror han påverkar deras lust att skapa; teorin gagnar kreativiteten och eleverna märker att de får större möjligheter att uttrycka sig. Han tror också att eleverna, genom att de får skriva musik på Ge/Mu-ktionerna, får stifta bekantskap med och utveckla sitt intresse för musik inom fler genrer än de annars hade gjort.

### ***Vilka kunskaper upplever du att Ge/Mu ger eleverna?***

Lärare C säger att han inte vet vilka specifika kunskaper som Ge/Mu ger eleverna, men att hans vision är att eleverna ska kunna koppla samman teorikunskaperna med sina instrument. Ett exempel är att han lär eleverna vilka skalor och ackordfärgningar som passar in i den musik som de spelar. Han säger dock att detta är svårt att genomföra och att det är svårt att mäta i vilken grad eleverna tillämpar Ge/Mu i sitt praktiska spel.

Så om man tänker sig att man plötsligt ska improvisera över en låt och så tänker man: "aah... Vi gick faktiskt igenom en frygisk skala", och plötsligt så vet man: "ah ja, det ska låta arabiskt. Då ska jag spela det här nu då". Alltså man önskar ju att det vore så. Men jag vet inte om eleven kan tillgodogöra sig. (Ur intervju med lärare C, 5/12 2011)

Vi tolkar detta som att lärare C menar att eleverna inte nödvändigtvis ser sambandet mellan de kunskaper som Ge/Mu genererar och deras praktiska musicerande.

När det gäller noterad musik tror lärare C att eleverna får en mer djupgående kunskap om ackorduppbyggnad, tonarter och rytm med hjälp av visuellt stöd i form av noter. Han säger också att fyrstämig sats är en central del i Ge/Mu och att det är en kunskap som ger eleverna en god grund för skalor och ackordförståelse. Trots detta är lärare C inte övertygad om att eleverna kan tillgodogöra sig dessa kunskaper i ett praktiskt musicerande.

### ***Hur kan eleverna använda dessa kunskaper i sin musikutövning?***

Det första lärare C kommer att tänka på är att eleverna kan använda sina Ge/Mu-kunskaper när de ska söka till högre musikutbildningar. Han tycker dock att denna aspekt ger upphov till en svår balansgång eftersom han upplever att de kunskaper som behövs för musikeryrket inte nödvändigtvis stämmer överens med musikinstitutionernas krav på vad som är nödvändigt för att antas till utbildningar. Eleverna har enligt honom större användning för de kunskaper som Ge/Mu ger vid antagningsproven till högre musikutbildningar än i det egna musicerandet. Komponering och arrangering är centrala delar i Ge/Mu, och kunskaper inom detta har elever nytta av även utanför ämnet enligt lärare C.

### ***Ser du Ge/Mu som ett teoretiskt, praktiskt eller både teoretiskt och praktiskt ämne?***

Lärare C ser Ge/Mu som ett både teoretiskt och praktiskt ämne. Han menar att elevernas inläring gagnas av praktiska moment i ämnet.

Det får inte bli för teoretiskt för jag tror att då blir det lite det här att det går in i ena örat och ut genom andra. (...) så att det måste ju finnas någon upplevelse kring det man lär sig. (Ur intervju med Lärare C, 5/12 2011)

Vi tolkar detta som att Lärare C tycker att Ge/Mu fungerar bäst via praktiska upplevelser, och att eleverna lär sig mest effektivt genom att ingå i en musikalisk situation och få lära sig teorin genom musikaliska upplevelser.

### ***Vilka anser du vara de viktigaste momenten i Ge/Mu?***

Lärare C tycker att de viktigaste momenten i Ge/Mu är att skriva egna låtar, att ge eleverna kunskaper att också använda låtarna i sitt eget musicerande samt att Ge/Mu möjliggör för eleverna att kunna analysera sitt egna spelande. För att bygga en teoretisk grund för detta behöver eleverna enligt lärare C ha kunskaper om ackorduppbyggnad, skalor, kvintcirkeln, tonarter och genrer.

### ***Hur arbetar du för att utveckla elevernas gehör?***

Lärare C låter eleverna göra gehoersövningar två och två, där de förhör varandra. Han har också introducerat "Musictheory.net" för eleverna så att de kan träna sitt gehör med hjälp av hemsidans gehoersövningar. Lärare C tror att det är svårt att själv sitta vid ett piano och träna sitt gehör och han menar att "Musictheory.net" därför har blivit en central del i undervisningsmaterialet.

### ***I vilka sammanhang har de nytta av dessa kunskaper?***

Lärare C tror att gehöret är en central del för eleverna och att de har nytta av dessa kunskaper inom alla musikaliska sammanhang. Ett exempel är när de spelar i ensemble och tydligare hör ackord och intervall. Ett annat är när de ska planka låtar. De har också nytta av kunskaperna

om de ska söka till folkhögskola eller musikhögskola eftersom mycket av innehållet i Ge/Mu är förberedande inför högre musikstudier.

### ***Hur arbetar du för att koppla Ge/Mu till elevernas praktiska musicerande?***

Lärare C säger att han inte har någon uttalad strategi gällande kopplingen mellan Ge/Mu och elevers praktiska musicerande. Han anser att Ge/Mu alltid har varit lite fristående från de andra musikämnena, och att ämnets huvuduppgift inte har varit att koppla ämnet till elevernas instrumentlektioner. Dock tolkar han den nya kursplanen som att den tydligare än den förra är relaterad till elevernas musicerande.

#### **2.1.4 Lärare D**

##### ***Vad får du för associationer när du hör "Ge/Mu"?***

Lärare D associerar "Ge/Mu" med dess betydelse, Gehörs- och musiklära, och vad ämnet enligt henne har för betydelse för eleverna: en möjlighet för dem att träna sitt gehör samt sina kunskaper inom musiklära. Hon får också en negativ association:

(...) ordet Ge/Mu, det låter inte så jättekul. Gehörs- och musiklära, det är liksom lite mer klang i. Men Ge/Mu, det är ju vad det kallas på schemat. Men det är ju inte så rolig kombination av bokstäver. Men det är ett mycket levande ämne. (Ur intervju med lärare D, 7/12 2011)

Förvisso säger hon ovanstående med en lätt skämtsam ton, men vi tolkar detta som att hon upplever att "Ge/Mu" gör att ämnet framstår som tråkigare än vad det i själva verket är.

##### ***Hur tror du att Ge/Mu-lektionerna påverkar elevernas musicerande?***

Lärare D tror att lektionerna i Ge/Mu påverkar eleverna på olika sätt, men att såväl improvisationsmusiker som musiker som företrädesvis spelar och sjunger efter noter blir mer närvarande i sin musik tack vare ämnet. Detta eftersom deras gehör utvecklas tack vare Ge/Mu. Hon tror också att lektionerna i ämnet gör att eleverna får en djupare medvetenhet om vad de gör när de musicerar.

##### ***Vilka kunskaper upplever du att Ge/Mu ger eleverna?***

Lärare D nämner saker som kunskaper om skalor, ackord, rytmer och gehör samt att elever får såväl en helhetsförståelse om musik som kunskaper inom musikens olika delar. Frågan verkar hon uppleva som väldigt stor:

Det är ju enormt mycket saker vi går igenom på tre år. De lär sig ju till exempel fyrstämmig sats, att skriva för en kör, i årskurs två. Och de lär sig att skriva över- och understämmor. (...) De lär sig funktionsanalys, lite grann i alla fall. (...) Alltså det är en enorm flora på vad vi i alla fall tror att de lär sig. (Ur intervju med lärare D, 7/12 2011)

Hon nämner även fler saker, som kunskaper om intervall och ackordfärgningar. Vi drar slutsatsen att hon anser att Ge/Mu ger eleverna så mycket att det är svårt att ge ett heltäckande svar på vår fråga.

### ***Hur kan eleverna använda dessa kunskaper i sin musikutövning?***

Lärare D menar att eftersom ämnet ger såväl gehörskunskaper som notkunskaper kan elever använda Ge/Mu-kunskaperna till att bli bredare musiker. Det vill säga att "gehörsmusiker" blir bättre på att läsa noter, och "notmusiker" blir bättre på att använda gehöret när de musicerar. Baserat på sin egen upplevelse som musiker tror lärare D också att en sidoeffekt av elevernas förvärvade kunskaper inom Ge/Mu kan bli att de utvecklar sitt musikaliska uttryck. Ett annat sammanhang där de kan ha nytta av sina kunskaper är när de ska söka sig vidare till andra musikutbildningar menar lärare D.

### ***Ser du Ge/Mu som ett teoretiskt, praktiskt eller både teoretiskt och praktiskt ämne?***

Personligen ser lärare D Ge/Mu som ett både teoretiskt och praktiskt ämne, men hon tror att beroende på vem läraren är så går det att göra ämnet såväl enbart praktiskt som enbart teoretiskt. Själv vill hon undvika att ämnet blir enbart teoretiskt. Hon betonar att musik handlar om hur det låter, och vill därför inte göra notskriften till en intellektuell övning eller en förståelseövning, utan är mån om att koppla noterna till hur de låter. Musiken kommer före noterna menar hon och drar en parallell till språket:

Det är ju ungefär som att vi pratar och sedan så har vi lärt oss att skriva ner det. Det är ju inte så att man börjar med det teoretiska och sedan så musicerar man. (Ur intervju med lärare D, 7/12 2011)

Liksom man lär sig ett språk genom att först prata och sedan skriva, bör man enligt lärare D först lära sig att praktiskt utföra musik och därefter tolka det teoretiskt.

### ***Vilka anser du vara de viktigaste momenten i Ge/Mu?***

Lärare D påpekar att alla moment i ämnet är viktiga. Sedan lyfter hon fram att eleverna ska förstå sambandet mellan noter och musik som en av de viktigaste kunskaperna som Ge/Mu ger. Därefter använder hon en vanlig indelning av musik för att förklara vilka moment som hon tycker det är viktigt att eleverna utvecklar sin förståelse kring: rytm, melodi och ackord. Kunskaper om intervall anser hon också vara viktiga, men menar att det är minst lika viktigt att eleverna blir bra på att uppfatta vilken tonplats i skalan som en viss ton har.

### ***Hur arbetar du för att utveckla elevernas gehör?***

Lärare D arbetar för att utveckla elevernas gehör genom att de på lektionerna får lyssna mycket, exempelvis på intervall. Till sin hjälp har de bland annat hemsidan "Musikteori.se". De får också använda sig av instrument och med hjälp av dem imitera korta melodier. Hon betonar vikten av att relatera delmoment till större musikaliska sammanhang.

Till exempel nu, så har jag spelat julsånger för dem, idag. Starten på julvisor så får de höra intervallen där. Det tyckte de var roligt. Jag kan spela en låt för dem som jag hittar på bara så där. Improviserar en låt så får de höra vilka skaltoner den avslutas på till exempel. (Ur intervju med lärare D, 7/12 2011)

Lärare D relaterar här elevernas kunskaper om intervall och tonplatser i skalan till "riktiga" låtar, för att koppla kunskaperna till en helhet.



Eleverna får också träna sitt gehör genom att skriva diktat<sup>8</sup>. Dels får de göra detta som ett moment bland andra på lektionerna, dels som prov. Hon upplever dock en problematik kring det belastade begreppet ”prov”, men hon anser det vara nödvändigt som mätinstrument för att hon ska kunna bedöma elevernas nivåer. Det hjälper också eleverna att själva bilda sig en uppfattning om var de befinner sig kunskapsmässigt menar hon.

### ***I vilka sammanhang har de nytta av dessa kunskaper?***

De gehörsmässiga kunskaperna anser lärare D gagnar eleverna i kören, och i andra sammanhang där de musicerar. Hon menar också att de har nytta av kunskaperna när de skriver musik och när de arrangerar. Kunskaperna kommer också väl till pass när eleverna ska planka låtar menar lärare D.

### ***Hur arbetar du för att koppla Ge/Mu till elevernas praktiska musicerande?***

Lärare D kopplar Ge/Mu till elevernas musicerande genom att de får musicera på lektionerna, dels genom att använda instrument och dels genom att sjunga. Hon återkommer också till vikten av att fokusera på hur musik låter:

Det blir inte ett självändamål att kunna räkna upp att: ”Ja, parallella kvinter, det är ju förbjudet i fyrstämig sats”. Alltså det får inte bli den typen av... Utan varför är det inte tillåtet. ”Ja, kanske för att alla stämmor går åt samma håll, och då kanske det inte låter så bra i den här stilen”. Alltså det handlar om hur det låter. Inte att man får och inte får, så att säga. (Ur intervju med lärare D, 7/12 2011)

Genom att koppla noter till hur de låter anser lärare D att hon även kopplar Ge/Mu till elevernas praktiska musicerande.

## **2.1.5 Sammanfattning av lärarnas svar**

### ***Lärarna om hur de upplever ämnet:***

När lärarna hör ”Ge/Mu” associerar samtliga först till *ämnet* Ge/Mu. Några av lärarna får delvis negativa associationer. Lärare D anser att ”Ge/Mu” låter tråkigt, och att ”Gehörs- och musiklära” för henne har en bättre klang. Lärare B förknippar ”Ge/Mu” med stressen över att hinna uppfylla kursplanens mål. Några av lärarna förknippar ämnet starkt med komposition, och de menar att Ge/Mu ger verktyg till eleverna att utveckla sitt musikskapande. Alla lärare ser Ge/Mu som ett både teoretiskt och praktiskt ämne. Lärare A anser dock att det är företrädesvis praktiskt, medan lärare B anser ämnet vara mest teoretiskt. Dessa två lärare har dessutom olika tillvägagångssätt. Då lärare A väljer att utgå från det praktiska och sedan klä det i teori, anser lärare B att eleverna behöver ha kommit till en viss teoretisk nivå innan undervisningen kan utgå från praktiska moment.

### ***Lärarna om vilka kunskaper de upplever att Ge/Mu ger och hur dessa kan användas:***

Lärarna anser att Ge/Mu hjälper eleverna att få ett helhetsperspektiv på musik, eftersom de får kunskaper om noter, ackords och toners funktioner samt lär sig att koppla ihop gehör med teori. De menar att eleverna lär sig musikaliska begrepp och på så sätt behärskar ett musikaliskt språk, som de har nytta av vid kommunikation med andra musiker. Andra saker

---

<sup>8</sup> I noter formulera den musik som de hör.

som eleverna enligt lärarna ges möjlighet att utveckla är gehör och förmåga att öva detta, samt komposition. Att lära sig att planka låtar är en kunskap som eleverna får genom Ge/Mu enligt lärarna. För att klara det är förmågan att höra funktioner viktig. Kunskaper om funktioner hjälper även eleverna i musikaliska sammanhang när de snabbt behöver transponera låtar. Vissa lärare ser Ge/Mu som en förberedelse för eleverna inför antagningsprov till högre musikutbildningar.

***Lärarna om hur de arbetar:***

För att hjälpa eleverna att utveckla gehör använder sig lärarna bland annat av sidor på Internet. Andra arbetsmetoder som de nämner är att eleverna får skriva diktat, lyssna efter intervall och ägna sig åt imitationsövningar. Lärare A arbetar för att involvera många sinnen i undervisningen och har utvecklat metoder för detta. Två av lärarna nämner att de samarbetar med undervisande lärare i andra musikämnen för att koppla Ge/Mu till elevernas musicerande, medan lärare D till viss del låter eleverna musicera på lektionerna. Lärare C har ingen strategi för detta, och menar att ämnet historiskt sett har varit skilt från musikutövande. Han lägger istället fokus i undervisningen på att utveckla elevers kompositionskunskaper.

## **2.2 Redovisning av intervjuer med elevgrupper**

Nedan redovisas elevgruppernas intervjusvar var för sig. Vi avslutar avsnittet med en sammanfattning av samtliga elevgrupperns svar under följande rubriker:

*Eleverna om hur de upplever ämnet:*

*Eleverna om vilka kunskaper de upplever att Ge/Mu ger och hur dessa kan användas:*

*Eleverna om hur de vill förändra Ge/Mu:*

### **2.2.1 Elevgrupp 1**

***Vad får ni för associationer när ni hör "Ge/Mu"?***

Elevgruppen associerar Ge/Mu med notläsning och funktionslära. De tänker på musikens uppbyggnad, hur ackorden och skalorna hänger ihop. En elev nämnde att han tänker på klassisk musik när han hör Ge/Mu.

***Hur upplever ni att Ge/Mu-lektionerna påverkar ert musicerande?***

Samtliga elever säger att Ge/Mu påverkar deras musicerande positivt. De menar att de får en helt annan förståelse för vad de spelar. En elev säger att hon nu ser ett ackord som ett sammanhang, tidigare såg hon bara ett separat ackord utan någon tillhörighet. En annan elev, som spelar trummor, säger att han förstår mer vad ackordinstrumentalisterna gör och han hänger med bättre i musiken tack vare Ge/Mu. Eleverna tycker också att deras improvisationsfärdigheter har blivit bättre eftersom de har en teoretisk grund att utgå från.

***Vilka kunskaper upplever ni att lektionerna i Ge/Mu ger er?***

Gruppen är snabb med att nämna ackordförståelse och dess tillhörande skalor. De menar att de har utvecklat en större förståelse för vad som fungerar och vad som inte fungerar i specifika musikaliska sammanhang. Detta upplever de som väldigt användbart. Kunskaper som de fått i att byta ut eller utveckla en befintlig låts ackorduppbyggnad anser de ha varit väldigt givande.

***Hur kan ni använda dessa kunskaper i er musikutövning?***

Att själv kunna läsa noter och på så sätt bli mer självständig som musiker tycker en elev är ett exempel på hur Ge/Mu har gagnat hans musikaliska utveckling. Samtliga i gruppen nämner också plankning som en viktig kunskap som de fått av Ge/Mu. Att kunna läsa ackord och vara bekant med hur de låter är andra exempel på saker som de anser sig ha nytta av när de musicerar.

***Ser ni Ge/Mu som ett teoretiskt, praktiskt eller både teoretiskt och praktiskt ämne?***

Samtliga i gruppen ser Ge/Mu som ett både praktiskt och teoretiskt ämne förutom en elev som anser att det är teoretiskt. Detta baserar han på att ensemblespel inte ingår i Ge/Mu. Han upplever att det är upp till eleverna att föra över dessa kunskaper till sina instrument.

Historielektionen kan ju innebära att vi går på museum någon gång men jag ser ändå Historia som ett teoretiskt ämne. (Ur intervju med elevgrupp 1, 8/12 2011)

Vi tolkar detta uttalade som att det enligt eleven inte räcker att ta in praktiska aktiviteter någon enstaka gång för att klassificera Ge/Mu som ett praktiskt ämne.

### ***Känns Ge/Mu som ett givande ämne? Varför/varför inte?***

Eleverna är överens om att Ge/Mu är ett mycket givande ämne. De anser det vara viktigt för att utveckla en förståelse för sitt musicerande. En elev säger att det är väldigt värdefullt om man ska söka vidare till högre musikutbildning. Eleverna tycker också att det blir mycket enklare att spela musik när de har grundkunskaper om hur musik är uppbyggd, vilket Ge/Mu ger dem.

### ***Vad skulle ni ändra på i Ge/Mu om ni fick bestämma?***

Det första eleverna nämner är att de vill ha mer Ge/Mu-lektioner, för att kunskaperna ska sätta sig bättre. En elev tycker att lärarna ska dela in eleverna i olika kunskapsnivåer. Han menar att han inte lärde sig speciellt mycket i Ge/Mu A, eftersom han redan kunde det som behandlades i kursen. En annan elev tycker att det är för lite gehör och att gehörsträningen borde vara mer praktisk. Enligt henne ger lärarna eleverna direktiv att använda hemsidan "Musikteori.se" för att arbeta med gehör, men hon hade hellre sett att de arbetat med det på lektionstid.

## **2.2.2 Elevgrupp 2**

### ***Vad får ni för associationer när ni hör "Ge/Mu"?***

Eleverna berättar att de får en ganska negativ känsla när de hör Ge/Mu. De tänker på noter och att de inte har så stor musikalisk frihet inom de teoretiska reglerna. En av eleverna upplever Ge/Mu som musikens matematiklektion.

### ***Hur upplever ni att Ge/Mu-lektionerna påverkar ert musicerande?***

Gruppen har en ambivalent känsla kring huruvida Ge/Mu påverkar dem. Samtliga känner att de har utvecklats som musiker genom sina förvärvade Ge/Mu-kunskaper, men i takt med att deras analytiska förmåga har ökat upplever de också att en del av magin i musiken har försvunnit. Effekterna av detta är att de har börjat uppfatta musik lite som ett regelverk och att det inte ger dem samma härliga, spontana känsla som förut.

### ***Vilka kunskaper upplever ni att lektionerna i Ge/Mu ger er?***

Eleverna upplever att de har fått bättre koll på skalor sedan de började gymnasiet. De tycker att de har blivit bättre på att planka låtar och höra låtars form samt att deras genrekunskap har blivit bättre. Tack vare deras färdigheter i plankning så upplever de att deras lyssning och förståelse för musik har utvecklats till att kunna urskilja stämmor och klanger. En del av gruppen tycker att den mest konkreta kunskap som Ge/Mu ger är notläsning och att den har varit till hjälp i de flesta musikaliska situationer. De värdesätter att kunna skriva ner musik för att det ger dem möjlighet att utveckla den vid något annat tillfälle.

### ***Hur kan ni använda dessa kunskaper i er musikutövning?***

Eleverna är eniga om att deras kunskaper i ackordförståelse är väldigt användbara. Detta tycker de hänger ihop med deras ökade förståelse för olika musikgenrer. Med denna kunskap behöver de inte gissa vilka ackord som kan fungera i olika sammanhang utan funktionsläran fungerar som en musikalisk kompass. Det hjälper dem också när de ska skapa musik.

### ***Ser ni Ge/Mu som ett teoretiskt, praktiskt eller både teoretiskt och praktiskt ämne?***

Gruppen upplever Ge/Mu som ett teoretiskt ämne men har en önskan om att undervisningen ska bli mer praktisk. De säger att relationen mellan teori och praktik i Ge/Mu förmodligen varierar väldigt mycket beroende på vilken lärare man har.

En elev uttrycker en önskan om att testa en annan pedagogisk strategi inom Ge/Mu-undervisningen, än den han är van vid. Han vill börja praktiskt för att senare lägga till ett teoretiskt perspektiv på vad han har spelat.

Jag ser det som att man borde göra det praktiska före eller i alla fall en stor bit av det praktiska före och sen tänka: ”vad gjorde jag?”. Alltså, istället för att säga: ”så här kan man göra”, så vet man inte ens vad ett instrument är liksom. Så känner jag. Man borde applicera det på instrumentet istället för att applicera det på en whiteboard och sen tro att man kan gå och spela det. (Ur intervju med elevgrupp 2, 2/12 2011)

Gör man det bara teoretiskt så kommer det bara vara teoretiskt. (Ur intervju med elevgrupp 2, 2/12 2011)

Dessa citat är från två olika elever. Vi tolkar dem som att eleverna vill att ämnet ska kännas mer relevant och bli mer konkret, samt att de tror att vägen dit går genom praktiska aktiviteter då de inte anser att teoretiska kunskaper automatiskt går att omsätta i praktiska kunskaper.

### ***Känns Ge/Mu som ett givande ämne? Varför/varför inte?***

Trots att det finns ett missnöje med hur undervisningen i Ge/Mu är utformad så uppfattar eleverna ämnet som givande. Samtliga säger att de nu i årskurs 3 ser möjligheter och fördelar med att ha en teoretisk grund att stå på, och de menar att de upplever ämnet som mer givande nu än när de började på skolan. En elev märker tydligt att han förhåller sig mer teoretiskt till sitt spel nu än innan han började ha Ge/Mu.

### ***Vad skulle ni ändra på i Ge/Mu om ni fick bestämma?***

Gruppen är enig om att mer praktik är det första som de vill införa i Ge/Mu. En elev uttrycker en önskan om att framställa det praktiskt först, för att senare göra det teoretiskt, annars finns risken att han glömmer bort sin kunskap. En annan elev tycker att undervisningen utgår för mycket från pianot. Han skulle vilja ha en tydligare förankring till sitt eget instrument genom att använda det på lektionerna. Samtliga elever i gruppen tycker att sambandet mellan Ge/Mu, ensemble och instrumentallektionerna är för vagt. De har en önskan om att lärare i Ge/Mu och andra musikämnen skulle samarbeta mer, för att eleverna på så sätt skulle få praktisk återkoppling till Ge/Mu.

### 2.2.3 Elevgrupp 3

#### *Vad får ni för associationer när ni hör "Ge/Mu"?*

Eleverna associerar först "Ge/Mu" med termer som gehör, musicklära och musikteori. Någon associerar det också med dynamik och dynamiska beteckningar. En annan elev associerar "Ge/Mu" med att han har blivit bättre på piano tack vare lektionerna i ämnet.

#### *Hur upplever ni att Ge/Mu-lektionerna påverkar ert musicerande?*

Eleverna verkar vara överens om att deras musicerande inte påverkas speciellt mycket av Ge/Mu. Efter lite betänketid ger dock en elev uttryck för att Ge/Mu hjälper honom att förstå vad han gör när han musicerar, vilket han får medhåll för hos de andra i gruppen. Gruppen verkar också enig om att de hade kunnat påverkas mer om de hade lagt ner mer tid på Ge/Mu. Ämnet har enligt några i gruppen dock större inverkan på dem som kompositörer än som musiker. Någon har exempelvis börjat skriva stycken för marimba tack vare lektionerna i Ge/Mu. Helt överens om att Ge/Mu påverkar dem som kompositörer är gruppen emellertid inte:

(...) jag har väl mer känt såhär att: "Ok, jag tar mig an Ge/Mu-kursen för det är inte så jävla svårt, och det är ganska intressant", men jag vet inte riktigt vad jag ska göra med det sedan. I och med att, alltså det känns ju framför allt som något som är anpassat till någon form av å vista-läsning, eller kompositions... Liksom... När jag komponerar så gör jag det vid datorn, med först och främst midi. För då kan jag testa mig fram på ett helt annat sätt, och då får man ju mycket mer möjligheter än om man skriver på ett papper. (Ur intervju med elevgrupp 3, 5/12 2011)

Eleven ger här uttryck för att han inte är säker på vad han ska göra med kunskaperna han får genom Ge/Mu. Kursens tonvikt verkar han tycka ligger på notkunskaper och på att skriva ner kompositioner på papper. När han själv komponerar föredrar han emellertid att använda sig av andra metoder; att skriva ner kompositioner på ett papper tycks han finna begränsande.

#### *Vilka kunskaper upplever ni att lektionerna i Ge/Mu ger er?*

Gruppen menar att kunskaperna som de får genom Ge/Mu beror mycket på vilken lärare de har, eftersom olika lärare tycks ha olika bilder av vad ämnet innebär. Några elever verkar tycka att A-kursen inte gav dem speciellt mycket nya kunskaper, eftersom det mest innebar repetition av saker som de redan kunde. Någon menar dock att det ledde till att han blev säkrare på innebörden av musikaliska begrepp. Efter ett tag enas några i gruppen om att ämnet ger dem större insikter i vad de gör när de håller på med musik.

Pelle: Och sen så, jag kan ju känna lite att, vad fan ska jag veta vad alla de här olika sakerna betyder om jag kan spela det? Eller liksom... Ibland kan jag känna så men samtidigt vad förlorar jag på att kunna det?

Alf: Det är ju coolt att kunna skriva "ma non troppo" liksom på ett stycke bara för att man vet vad det är. (Ur intervju med elevgrupp 3, 5/12 2011)

Eleverna verkar tycka att de lär sig mycket i Ge/Mu som de inte har speciellt stor nytta av utanför ämnet, vilket de dock inte upplever som något problem. Detta eftersom de i alla fall inte förlorar något på att kunna saker, och dessutom verkar de anse att det är häftigt att behärska musikaliska termer.

### ***Hur kan ni använda dessa kunskaper i er musikutövning?***

Ge/Mu-kunskaperna tycker de kommer till användning när de skriver musik. Ett exempel som ges är att när de har skrivit en melodi så hjälper Ge/Mu-kunskaperna när de ska sätta ackord till den. Ackordkunskaperna kan också vara till hjälp när man vill färga ackord så att de ska passa inom olika genrer, menar en elev.

### ***Ser ni Ge/Mu som ett teoretiskt, praktiskt eller både teoretiskt och praktiskt ämne?***

Eleverna tycks ambivalenta kring hur de ser på ämnet i den här frågan. Slutsatsen som vi drar är att alla i någon mening verkar uppfatta Ge/Mu som både praktiskt och teoretiskt, men att de har svårt att göra en bedömning av hur relationen mellan det teoretiska och praktiska är. Någon ger uttryck för att han spontant ser Ge/Mu som ett teoretiskt ämne, men att det ändå handlar om att kunna använda det i praktiken. En annan menar att det är minst lika mycket teori i Ge/Mu som i Matematik, men att han trots detta inte upplever Ge/Mu som teoretiskt eftersom det är roligt. Ytterligare en annan menar att han trots allt ser Ge/Mu som ett framförallt teoretiskt ämne.

### ***Känns Ge/Mu som ett givande ämne? Varför/varför inte?***

Några är väldigt tydliga med att de ser Ge/Mu som ett givande ämne. Någon slår fast att man måste vara dum om man inte tycker det. En annan menar att det är viktigt att man inte missar för mycket på lektionerna eftersom det då blir svårare att tillgodose sig det som lektionerna ger. Alla i gruppen tycks intresserade av ämnet, och upplever det därför som givande, men de flaggar ändå för att det finns andra åsikter i deras klass som inte finns representerade i rummet där intervjun äger rum:

Många i vår klass kan nog ändå känna att: ”Nej men, Ge/Mu suger. Jag vill spela mina boxar på gitarren”. Eller: ”jag vill köra 32-delar i 160”. Så jag tror att det är jävligt olika, men jag tycker att det är jätteintressant och väldigt givande. (Ur intervju med elevgrupp 3, 5/12 2011)

Eleven verkar tycka att huruvida Ge/Mu är givande eller ej beror på hur stort intresset är för att ta till sig kursinnehållet.

### ***Vad skulle ni ändra på i Ge/Mu om ni fick bestämma?***

Konsensus verkar råda i gruppen om att de vill ha undervisning i Ge/Mu av någon lärare som är kunnig på samma instrument som eleverna är, eftersom det då hade blivit lättare att relatera till ämnet. De tror att läraren då också hade haft mer förståelse för eleverna. Överhuvudtaget verkar eleverna efterlysa en tydligare koppling till deras huvudinstrument. En elev tycker att de först borde få komponera för sitt eget instrument när de ska skriva musik i Ge/Mu och inte, som nu, på piano.

## 2.2.4 Elevgrupp 4

### *Vad får ni för associationer när ni hör "Ge/Mu"?*

Eleverna associerar till *ämnet* Ge/Mu, och till den som de har haft som lärare i ämnet. En elev talar om att han får negativa associationer, men att det inte var likadant när han gick i årskurs 1. Fler känner igen sig i den bilden, att de upplevde ämnet som roligare när de började gymnasiet. En förklaring som ges till det är att det nu är svårare moment, vilket gör det tuffare att hänga med när man missar lektioner.

### *Hur upplever ni att Ge/Mu-lektionerna påverkar ert musicerande?*

En elev ger uttryck för att hon har fått lättare att förstå saker när hon musicerar tack vare Ge/Mu, men att hon misstänker att ämnet hade kunnat påverka henne mer om det hade väckt hennes intresse i högre grad. Hon får medhåll av andra i gruppen. En annan elev, som vill skriva musik, upplever att Ge/Mu har gett honom inspiration till komponerandet, och att ämnet sätter igång tankar. Han exemplifierar med att han har testat hur ett ackord låter som de har pratat om på lektionerna, och tyckt att det lät "rätt schyst ändå". Att tillgodose sig Ge/Mu-kunskaper utanför lektionstiden berättar även en annan elev om:

Ja, men vi fick ett häfte på Ge/Mu-lektionen och sen så har vi kompisar pratat om det. Och det är det som har gett mer. Alltså att vi har haft så här, men typ lekt så här: "Vad är det här för ackord?" och så här. Hållit på så. Och det är väl klart att det har väl att göra med vad vi har gjort på Ge/Mu-lektioner. Och det är väl ändå någon slags kunskap och information som vi har fått därifrån från början, men jag kan ändå inte känna att det är den som har gett det helt. (Ur intervju med elevgrupp 4, 7/12 2011)

Vi tolkar detta som att eleven menar att hennes musicerande påverkas av Ge/Mu-kunskaper, men att det framförallt påverkas när hon diskuterar med klasskamrater *mellan* lektionerna, och inte *på* lektionerna. Det som har avhandlats på lektionerna är emellertid en förutsättning för de diskussioner som hon och hennes kompisar har, varför lektionerna i Ge/Mu ändå har en indirekt påverkan.

### *Vilka kunskaper upplever ni att lektionerna i Ge/Mu ger er?*

Eleverna nämner många saker som de får lära sig, såsom fyrstämmig sats, skalor, intervall, ackord och att skriva ner melodier som de får höra.

### *Hur kan ni använda dessa kunskaper i er musikutövning?*

En elev kommer direkt att tänka på att han har haft stor nytta i sin musikutövning av sina förbättrade notkunskaper, som han har fått genom Ge/Mu. Han nämner också att Ge/Mu-kunskaperna hjälper när han komponerar samt när han ska improvisera, eftersom han lärt sig om vilka skalor som passar till musiken. I övrigt har eleverna svårt att ge konkreta exempel på hur de kan använda sig av Ge/Mu-kunskaperna när de musicerar.



## ***Ser ni Ge/Mu som ett teoretiskt, praktiskt eller både teoretiskt och praktiskt ämne?***

Frågan ger upphov till diskussion:

Claes: Teoretiskt.

Anja: Nej, både och.

Claes: Ingenting praktiskt, tycker inte jag. Vi har inte gjort något praktiskt i alla fall tycker inte jag.

Anja: Fast vadå?

Wilma: Det är ju praktiskt att lyssna.

Anja: Och sitta och ta ut låtar. Eller ta ut melodier typ, och det är väl ändå praktiskt skulle jag vilja säga.

Claes: Jag tycker det är teoretiskt så länge man håller i en penna.

(skratt)

Claes: Jag tycker det är svintorrt, bara.

Anja: Fast vad skulle vi ha praktiskt, som man skulle kunna ha på Ge/Mu:n?

Claes: Ja, men alltså sätta in det på ett instrument! Eller alltså, sådana saker, få spela det själv, eller liksom...

Wilma: Ja.

Claes: Ta fram det här liksom bara... Ta fram det här ackordet, så får du spela det liksom. Alltså mer sådana saker.

Wilma: Man borde ha musikteori på sitt eget instrument.

Claes: Ja!

Anja: Ja, gud! (Ur intervju med elevgrupp 4, 7/12 2011)

Citatet ovan visar att eleverna har olika sätt att se på vad ”teoretiskt” innebär. Claes anser att alla aktiviteter där man håller i en penna är teoretiska, medan Wilma och Anja verkar tycka att aktiviteter är praktiska när man är aktiv, exempelvis genom att lyssna på melodier och skriva ner. Anja undrar över hur man skulle göra det mer praktiskt, varpå eleverna enas om att de skulle vilja använda sig mer av instrument på lektionerna.

Hur fördelningen är mellan teori och praktik är eleverna oense om. Några tycker att ämnet är framförallt teoretiskt, medan någon annan anser att det nog är ganska praktiskt men att Ge/Mu borde ”levandegöras”.

## ***Känns Ge/Mu som ett givande ämne? Varför/varför inte?***

En elev påpekar att även om hon inte ser så positivt på Ge/Mu så hade hon nog saknat ämnet om det inte fanns. Hon slår fast att hon tycker det är givande, men att det finns saker som kan förbättras för att det ska kännas ännu mer givande, vilket en annan elev påpekar gäller för fler ämnen i skolan. Alla verkar vara överens om att de själva ser Ge/Mu som givande för dem, men att det inte är säkert att alla behöver det:

Anja: Det finns ju jättemånga som musicerar på känsla. Utan att tänka på vad det är. Man har upptäckt vad som är fint ihop.

Wilma: Ja, och det är ju det jag menar. I den bemärkelsen så är musikteori inte någonting som man måste kunna.

(...)

Claes: Man kan hitta mycket utan liksom?

Wilma: Ja. Men sedan typ, så tycker jag absolut att det är ett väldigt givande ämne. Verkligen.

Sandra: Fast det beror på vad man håller på med också. Det här med att man måste kunna musikteori. Jag menar, ska du sitta och spela i en orkester så måste du ju kunna läsa noter. (Ur intervju med elevgrupp 4, 7/12 2011)

Vi tolkar detta som att eleverna tycker att Ge/Mu är givande för vissa musiker, exempelvis orkestermusiker, men att det för andra musiker inte är nödvändigt eftersom de klarar sig bra på sin ”känsla” och därför inte har något behov av att teoretiskt förklara eller förstå musik.

### ***Vad skulle ni ändra på i Ge/Mu om ni fick bestämma?***

Eleverna återkommer till att de vill se fler moment där de får använda sig av instrument i undervisningen, och att de vill att Ge/Mu ska bli mer praktiskt. De anser vidare att det inte är så tydligt vad de ska åstadkomma, utan efterlyser tydligare mål i ämnet.

## **2.2.5 Sammanfattning av elevgruppernas svar**

### ***Eleverna om hur de upplever ämnet:***

Många elever i grupp 2 och grupp 4 ger uttryck för att de får delvis negativa associationer när de hör ”Ge/Mu”, medan eleverna i de andra grupperna verkar få mer positiva associationer. Det finns ingen enhetlig bild av hur eleverna upplever balansen mellan teori och praktik i ämnet, delvis på grund av att de har olika syn på vad ”teori” innebär. Många verkar emellertid uppfatta Ge/Mu som framförallt teoretiskt. Samtliga 16 elever uppfattar Ge/Mu som ett givande ämne. Dock anser många att undervisningen borde utformas annorlunda än idag för att det ska bli ännu mer givande.

### ***Eleverna om vilka kunskaper de upplever att Ge/Mu ger och hur dessa kan användas:***

En majoritet av eleverna anser att Ge/Mu ger kunskaper om skalor, ackord, noter och att skriva musik. Andra saker som nämns är kunskaper om genrer och i att höra intervall. Ämnet anses fungera som en bra förberedelse inför sökningar till högre musikutbildningar. Många elever menar att de har nytta av kunskaperna som Ge/Mu ger, men de ger få tydliga svar på *hur* de kan använda sig av kunskaperna. Några menar att de kunskaper om musikens teori som Ge/Mu ger underlättar när eleverna musicerar.

### ***Eleverna om hur de vill förändra Ge/Mu:***

Två av grupperna efterlyser fler praktiska moment i undervisningen. Många elever vill dessutom ha en tydligare koppling mellan Ge/Mu och deras huvudinstrument. Grupp 4 ger uttryck för att de vill ha tydligare mål i Ge/Mu, medan grupp 1 efterlyser mer tid för ämnet.

### 3. SLUTDISKUSSION

Denna studies övergripande syfte är att undersöka hur lärare och elever upplever Ge/Mu och vad undervisningen i ämnet genererar för kunskaper, samt jämföra resultaten med varandra och med ämnets kursplan. För att komma fram till detta har vi använt oss av tre huvudfrågor. Vi knyter här ihop säcken genom att utifrån dessa frågor analysera de resultat som vår undersökning gett. Dessutom ger vi i detta kapitel förslag till vidare forskning, och reflekterar över vad vi har lärt oss av undersökningen.

#### **3.1 Hur ser eleverna och lärarna på Ge/Mu?**

De flesta av våra respondenter tycks i hög grad uppfatta Ge/Mu som ett kompositionsämne. Många är dessutom överens om att ämnet är en bra förberedelse inför ansökningar till högre musikutbildningar.

Samtliga elever i vår studie uppger att de uppfattar Ge/Mu som ett givande ämne, vilket överensstämmer med det som Ahlqvists studie (2006) visar. Många elever i vår studie misstänker emellertid att de hade upplevt ämnet som mer givande om undervisningen utformats på ett annat sätt än i nuläget. En del av eleverna får också negativa associationer när de hör ”Ge/Mu”, trots att de ser Ge/Mu som ett givande ämne.

Fritzner (2006) menar att Ge/Mu till största delen fungerar som ett föreläsningsämne, och att kopplingen mellan det teoretiska och det praktiska sällan görs. Två saker som eleverna i vår studie efterlyser är en tydligare koppling till huvudinstrumentet i Ge/Mu och fler praktiska moment i undervisningen, vilket kan tänkas leda till att kopplingen mellan ämnets teoretiska och praktiska delar blir tydligare.

Det finns ingen enhetlig bild hos varken elever eller lärare kring hur fördelningen mellan teori och praktik i Ge/Mu ser ut. Många elever ger uttryck för att de uppfattar att olika lärare har olika bilder av ämnet. Denna bild delas även av en del lärare. Anledningen till detta kan vara att kursplanen för Ge/Mu A lämnar stort tolkningsutrymme. Kursplanen för Ge/Mu 1 är tydligare med vad undervisningen ska innehålla och kanske kommer lärarna i vår undersökning att ha en mer enhetlig bild av Ge/Mu i framtiden.

En lärare i vår studie ser som en av sina viktigaste uppgifter att förbereda eleverna inför antagningsproven till högre musikutbildningar. Då han upplever att dessa prov inte är direkt kopplade till musicerande anser han det svårt att ändra undervisningen till att mer kopplas till elevernas musikutövande.

En annan lärare berättar att hon som ett moment i gehörsundervisningen har prov med eleverna. Med tanke på det ”situerade lärandet” (Säljö, 2000, kap 6; Dysthe, 2003, s 42-43) är det inte orimligt att tänka sig att prov på lektionerna är till stor hjälp för eleverna när de gör gehörsprov till högre musikutbildningar, eftersom de får möjlighet att bli bekanta med den situationen. Gehörsprov skiljer sig dock enligt vår upplevelse på många sätt från hur man använder sig av gehöret när man ska plankar låtar, vilket många lärare anger att Ge/Mu ger kunskaper om. Om man vill lära eleverna att plankar så tror vi att det är viktigt de övningarna är så autentiska som möjligt vilket, enligt oss, bland annat innebär att eleverna borde använda instrument när de plankar.

### **3.2 Skiljer sig elevernas och lärarnas syn på vad Ge/Mu ger för kunskaper, och vad de kan användas till?**

Eleverna och lärarna tycks i stort sett vara överens om vilka kunskaper Ge/Mu ger men det finns en viss diskrepans mellan hur de uttrycker sig. Lärarna i vår studie lyfter alla fram att Ge/Mu hjälper eleverna att få ett helhetsperspektiv på musik, eftersom de får kunskaper om noter, ackords och toners funktioner samt lär sig att koppla ihop gehör med teori. De delmoment i Ge/Mu som eleverna ger exempel på, som skalor, ackord och noter stämmer väl överens med de moment som lärarna nämner. Eleverna ger dock, till skillnad från lärarna, inte på samma sätt uttryck för att ämnet ger ett helhetsperspektiv, även om elevgrupp 1 antyder en sådan uppfattning. Detta rimmar med Zimmermann Nilssons studie som visar att lärare i Ge/Mu har för avsikt att ge eleverna ett helhetsperspektiv på musik, men att det inte avspeglar sig i deras undervisning (2009, kap 6). Man kan inte i vår studie dra slutsatsen att eleverna inte uppfattar att Ge/Mu ger dem ett helhetsperspektiv, men man kan konstatera att de inte i lika hög grad som lärarna associerar till helhetsperspektivet när de ska beskriva vilka kunskaper som ämnet ger. Orsaken behöver dock inte vara att lärarnas ambition att ge eleverna ett helhetsperspektiv inte avspeglas i undervisningen. Kanske är många elever på gymnasiet helt enkelt inte på den nivån att de har förmågan att uppfatta helhetsperspektivet.

Enligt det ”situerade lärandet” är det viktigt att situationen i vilken eleverna lär sig liknar den situation som kunskaperna är tänkta att användas i, för att den ska bli användbar (Säljö, 2000, kap 6; Dysthe, 2003, s 42-43). Vår studie liksom Ahlqvists (2006) visar att många elever tycks ha svårt att formulera hur de kan använda sig av de kunskaper som Ge/Mu ger. Kanske beror detta på att kunskaperna som ges i ämnet sällan relateras till de sammanhang som de faktiskt kan användas i.

Det kan dock finnas andra anledningar till detta. Inte heller lärarna i vår undersökning ger nämligen speciellt tydliga svar på hur Ge/Mu-kunskaperna kan användas vid musikutövning. Ett konkret exempel som några lärare ger är att eleverna kan använda sig av det musikaliska språk som Ge/Mu ger när de kommunicerar med andra musiker. Tendensen hos såväl elever som lärare är emellertid att de talar om vilka kunskaper som är givande, men inte hur de kan användas i det praktiska musicerandet. Eftersom alla respondenter i vår undersökning trots allt anser att ämnet ger kunskaper som kan användas vid musikutövning kan man tänka sig att frågan om *hur* dessa kunskaper egentligen kan användas är komplex och att svaren därför inte blir så tydliga vid intervjuer av det slag som vi gjorde.

### **3.3 Hur väl stämmer elevernas och lärarnas syn på Ge/Mu med ämnets syfte enligt kursplanen?**

I vår studie framgår det att elevernas och lärarnas syn stämmer ganska bra överens med kursplanen. Samtliga elever och lärare nämner att undervisningen ger kännedom om musikteoretiska begrepp, vilket båda de i dagsläget aktuella kursplanerna anger som mål/syfte. Ett annat gemensamt mål/syfte för kursplanerna är att eleverna ska kunna använda sig av dessa begrepp när de musicerar:

”Kursen skall ge grundläggande kunskaper om musikteoretiska begrepp för att göra det möjligt att kunna tillämpa kunskaperna i det egna musicerandet.” (Kursplan för Gehörs- och musiklära A, 2000)

”Eleven använder sina kunskaper om musiklära i sitt eget musicerande.” (Kursplan för Gehörs- och musiklära A, 2000)

Vår undersökning kan inte anses ge svar på ifall detta mål/syfte uppfylls, men Zimmermann Nilssons studie visar att undervisningen i Ge/Mu ofta inte gör det (2009, kap 6). En av lärarna i vår undersökning beskriver hur de på hans skola via samarbete mellan Ge/Mu-lärarna och lärare i andra musikämnen jobbar aktivt för att uppfylla detta mål/syfte, men många elever i studien efterlyser en tydligare koppling i Ge/Mu till det egna musicerandet.

### **3.4 Förslag till vidare forskning**

Lilliestam (1995, s 236-239) skriver att gehörsundervisningen ofta utgår från ett perspektiv som inte tar hänsyn till genrer där noter inte är centralt. Elever i vår studie ger uttryck för att de saknar relatering till sina huvudinstrument och att undervisningen ofta utgår från piano. KG Johanssons avhandling (2002) visar att musiker, beroende på vilket instrument de spelar, använder sig av gehöret på olika sätt. Detta sammantaget föder en tanke hos oss om en infallsvinkel man skulle kunna ha till ytterligare forskning om Ge/Mu: Ges elever, beroende på vilket instrument de spelar eller vilken genre de ägnar sig åt, olika förutsättningar att tillgodose sig innehållet i Ge/Mu?

### **3.5 Vad vi har lärt oss**

Glädjande nog kan vi här i slutet av vår rapport konstatera att eleverna i vår undersökning har en mer positiv bild av Ge/Mu än vad vi trodde. Dessutom tycks elevers och lärares syn på ämnet och vad de ger för kunskaper stämma ganska väl överens. En viktig slutsats är dock att eleverna inte i lika hög grad som lärarna tycks uppfatta att Ge/Mu bidrar till en musikalisk helhetssyn.

En annan slutsats som vi drar är att både lärare och elever verkar ha svårt att formulera hur man kan använda de kunskaper som Ge/Mu ger. Eftersom alla verkar anse att ämnet genererar nyttiga kunskaper, men har svårt att beskriva hur de kan användas, förmodar vi att svaret är komplext. Som presumtiva lärare tror vi dock att det är viktigt att vi i vår framtida yrkesroll tydligt kan besvara den fråga som det här arbetet inleddes med: ”Varför gör vi det här!?”. Som Esaias Tegnér's talesätt lyder: ”Det dunkelt sagda är det dunkelt tänkta”.

## 4. Referenser

### Tryckta källor

Ahlqvist, Linn (2006). *”Det är ju logiskt, men det är väldigt ologiskt om man jämför med allt annat logiskt” – En studie om elevers syn på ämnet Gehörs- och musikleära*. C-uppsats, Lunds universitet. (Finns även att ladda ner via [www.uppsatser.se](http://www.uppsatser.se))

Dysthe, Olga (2003) *Dialog, samspel och lärande*. Lund: Studentlitteratur.

Esaiasson, Peter; Gilljam, Mikael; Oscarsson, Henrik; Wägnerud, Lena (2007). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Nordstedts juridik.

Fritzner, Joakim (2006). *Är gehörs- och musikleärkursen på gymnasiet relevant för kommande yrkesroller?* C-uppsats, Göteborgs universitet. (Finns även att ladda ner via [www.uppsatser.se](http://www.uppsatser.se))

Jensen, Erik och Löfdahl Marcus (2009). *”...men jag har ju stödundervisning i matte! – Ett vidgat perspektiv på undervisning i Gehörs- och musikleära*. C-uppsats, Göteborgs universitet. (Finns även att ladda ner via [www.uppsatser.se](http://www.uppsatser.se))

Johansson, KG (2002). *CAN YOU HEAR WHAT THEY'RE PLAYING? A Study of Strategies Among Ear Players in Rock Music*. Luleå University of Technology.

Lilliestam, Lars (1995). *Gehörsmusik – blues, rock och muntlig trädning*. Göteborg: Akademiförlaget.

Siwerz, Anna (2011). *Lärares tankar kring val av innehåll i gehörs- och musikleära A – En kvalitativ studie av fyra lärare inom det musikestetiska programmet på gymnasiet*. C-uppsats, Göteborgs universitet. (Finns även att ladda ner via [www.uppsatser.se](http://www.uppsatser.se))

Stukát, Staffan (2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Säljö, Roger (2000) *Lärande i praktiken – ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag.

Vygotskij, Lev (1999) *Vygotskij och skolan*. Lund: Studentlitteratur.

Zimmerman Nilsson, Marie-Helene (2009). *Musikleärares val av undervisningsinnehåll - En studie om undervisning i ensemble och gehörs- och musikleära inom gymnasieskolan*. Västra Frölunda: Högskolan för scen och musik, Göteborgs universitet.

## Otryckta källor

Skolverket (2011). "De nationella programmen":

<[http://www.skolverket.se/forskola\\_och\\_skola/gymnasieutbildning/2.2953/2.3021](http://www.skolverket.se/forskola_och_skola/gymnasieutbildning/2.2953/2.3021)>

Hämtad 1/12 2011

Skolverket (2000). MU1203 - Gehörs- och musiklära A:

<<http://www3.skolverket.se/ki03/front.aspx?sprak=SV&ar=1112&skolform=21&infotyp=2&id=21>>

Hämtad 7/12 2011

Skolverket (2011). MUIGEH01 - Gehörs- och musiklära 1:

<[http://www.skolverket.se/forskola\\_och\\_skola/gymnasieutbildning/2.2954/amnesplaner\\_och\\_kurser\\_for\\_gymnasieskolan\\_2011/subject.htm?subjectCode=MUI&courseCode=MUIGEH01#anchor\\_MUIGEH01](http://www.skolverket.se/forskola_och_skola/gymnasieutbildning/2.2954/amnesplaner_och_kurser_for_gymnasieskolan_2011/subject.htm?subjectCode=MUI&courseCode=MUIGEH01#anchor_MUIGEH01)>

Hämtad: 7/12 2011

Skolverket (2008). "Nordisk överenskommelse om utbildning":

<[http://www.skolverket.se/forskola\\_och\\_skola/utbildning\\_utomlands/nordisk-overenskommelse-om-utbildning-1.20482](http://www.skolverket.se/forskola_och_skola/utbildning_utomlands/nordisk-overenskommelse-om-utbildning-1.20482)>

Hämtad 1/12 2011

Vetenskapsrådets forskningsetiska principer:< <http://codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> >

Hämtad: 2011-11-17

## Muntliga källor

Intervju med lärare A, 30/11 2011

Intervju med lärare B, 2/12 2011

Intervju med lärare C, 5/12 2011

Intervju med lärare D, 7/12 2011

Intervju med elevgrupp 1, 8/12 2011

Intervju med elevgrupp 2, 2/12 2011

Intervju med elevgrupp 3, 5/12 2011

Intervju med elevgrupp 4, 7/12 2011

## **5. Bilagor**

**Bilaga 1** – Kursplan och betygskriterier för Gehörs- och musiklära A

**Bilaga 2** – Ämnesplan för Musikteori samt centralt innehåll och betygskriterier för Gehörs- och musiklära 1

**Bilaga 3** – Brev till respondenterna

**Bilaga 4** – Intervjufrågor



## **Bilaga 1 – Kursplan och betygskriterier för Gehörs- och musikleära A**

### **MU1203 - Gehörs- och musikleära A**

100 poäng inrättad 2000-07 SKOLFS: 2000:90

## **Mål**

### **Mål för kursen**

Kursen skall ge grundläggande kunskaper om musikteoretiska begrepp för att göra det möjligt att kunna tillämpa kunskaperna i det egna musicerandet. Kursen skall även ge grundläggande kunskaper och övning i gehörslära, dvs. utveckla förmågan till inre hörande. Dessutom skall kursen uppöva förmågan att självständigt öva gehör.

### **Mål som eleverna skall ha uppnått efter avslutad kurs**

Eleven skall

känna till vanliga musikteoretiska begrepp

kunna återge avlyssnad musik

kunna genom att lyssna uppfatta och återge musikens form och struktur  
ha kunskap om hur gehör övas.

## **Betygskriterier**

### **Kriterier för betyget Godkänt**

Eleven beskriver och exemplifierar vanliga musikteoretiska begrepp.

Eleven återger avlyssnad musik med enkel rytm, melodi, harmoni, form och struktur.

Eleven använder sina kunskaper om musikleära i sitt eget musicerande.

Eleven ger exempel på hur gehör övas.

### **Kriterier för betyget Väl godkänt**

Eleven redogör för musikaliska förlopp och sammanhang och återger dessa.

Eleven använder sina kunskaper i gehörsträning.

### **Kriterier för betyget Mycket väl godkänt**

Eleven uppfattar gehörsmässigt och återger relativt komplicerade musikaliska sekvenser.

Eleven använder på ett personligt sätt sina kunskaper i eget musicerande.

## **Bilaga 2 – Ämnesplan för Musikteori samt centralt innehåll och betygskriterier för Gehörs- och musikleära 1**

100 poäng SKOLFS: 2011:144

### **Ämne - Musikteori**

Ämnet musikteori behandlar gehör, musikaliska former och musikens begrepp. Kunskaper i musikteori bidrar till en musikalisk helhetssyn samt förstärker och utvecklar musikutövandet, musikskapandet och kommunikationen med andra musiker. I ämnet behandlas också notation av musik.

### **Ämnets syfte**

Undervisningen i ämnet musikteori ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i allmän musikleära och om musikteoretiska begrepp. Undervisningen ska också leda till att eleverna utvecklar förmåga att hantera notskrift samt kunskaper om notationssystemet och om olika musikaliska former. Genom undervisningen ska eleverna ges verktyg och metoder som de får möjlighet att omsätta praktiskt i musicerande och musikskapande.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om metoder för att notera klingande musik samt metoder för egen gehörsträning. Eleverna ska ges möjlighet att analysera musik både teoretiskt och gehörsmässigt för att de ska kunna förstå olika musikaliska skeenden och strukturer. Vidare ska undervisningen ge eleverna möjlighet att utveckla kunskaper i harmonisering, arrangering och komposition.

Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att utveckla kunskaper om datorutrustning, programvara och musikteknisk utrustning som kan användas såväl vid gehörsträning som vid arrangering eller komposition av musik. Undervisningen ska innefatta konstnärliga aspekter och inspirera till eget skapande.

### **Undervisningen i ämnet musikteori ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:**

1. Kunskaper om musikaliska former, strukturer, musikens språk och musikteoretiska begrepp.
2. Förmåga att självständigt öva gehör och att använda sig av det inre hörandet.
3. Färdigheter i att använda gehör och förståelse av gehörets betydelse för utövande av musik.
4. Kunskaper om melodik, harmonik, periodicitet och rytm.
5. Kunskaper om noter, ackordbeteckningar och andra musikaliska symboler.
6. Färdigheter i att arrangera och komponera musik.
7. Kunskaper om musikinstrument och röster, deras klang, funktion och användning.
8. Förmåga att använda datorn som hjälpmedel vid musikskapande och arrangering.
9. Förmåga att omsätta kunskaperna i musikteori till skapande och musicerande.

### **Kurskod: MUIGEH01**

Kursen gehörs- och musikleära 1 omfattar punkterna 1—5 och 9 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 1—3. I kursen behandlas grundläggande färdigheter i ämnet.

## Centralt innehåll

### Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Musiklära med föredragsbeteckningar, skalor, intervall, notation, notationspraxis, ackord och harmonisering.
- Grundläggande musikteoretiska begrepp i en eller flera genrer samt jämförelse av de olika genrens musikteoretiska begrepp.
- Gehörsträning av puls, rytm, melodi, harmoni och form.
- Grundläggande satslära och harmonisk analys.
- Notering av klingande musik.
- A prima vista-träning.
- Aktivt lyssnande och diskussion om musikframförande.

## Kunskapskrav

### Betyget E

Eleven redogör **översiktligt** för musiklära. Dessutom identifierar eleven **med viss säkerhet** och redogör **översiktligt** för några enkla musikaliska former. I redogörelserna använder eleven **med viss säkerhet vanliga** musikteoretiska begrepp. Eleven utför **med viss säkerhet enkla** gehoersövningar, noterar **enkla** klingande musikexempel och gör **enkla** musikaliska analysuppgifter i olika genrer.

Eleven skriver och läser **med viss säkerhet** noter i två klaver. Eleven sjunger **med stöd** efter **enkla** notbilder och på gehör. Eleven värderar med **enkla** omdömen sitt musicerande med hjälp av musikteoretiska begrepp.

### Betyget D

Betyget D innebär att kunskapskraven för E och till övervägande del för C är uppfyllda.

### Betyget C

Eleven redogör **utförligt** för musiklära. Dessutom identifierar eleven **med viss säkerhet** och redogör **utförligt** för några enkla musikaliska former. I redogörelsen använder eleven **med viss säkerhet** musikteoretiska begrepp. Eleven utför **med viss säkerhet** gehoersövningar, noterar klingande musikexempel och gör musikaliska analysuppgifter i olika genrer.

Eleven skriver och läser **med viss säkerhet** noter i två klaver **samt musicerar efter noter i en klav**. Eleven sjunger efter **enkla** notbilder och på gehör **med tillfredsställande kvalitet när det gäller rytm, melodi, harmonik och form. I sitt musicerande kopplar eleven ihop gehör och musikteori**. Eleven värderar med **nyanserade** omdömen sitt musicerande med hjälp av musikteoretiska begrepp.

### Betyget B

Betyget B innebär att kunskapskraven för C och till övervägande del för A är uppfyllda.

### Betyget A

Eleven redogör **utförligt och nyanserat** för musiklära. Dessutom identifierar eleven **med säkerhet** och redogör **utförligt och nyanserat** för några enkla musikaliska former. I redogörelsen **gör eleven en välgrundad och nyanserad jämförelse av de musikaliska formerna samt** använder **med säkerhet** musikteoretiska begrepp. Eleven utför **med säkerhet** gehoersövningar, noterar klingande musikexempel **med vedertagen notationspraxis**

och gör **komplexa** musikaliska analysuppgifter i olika genrer **och med lämplig analysmodell**.

Eleven skriver och läser **med säkerhet** noter i två klaver **samt musicerar efter noter i minst två klaver**. Eleven sjunger efter notbilder och på gehör **med god kvalitet när det gäller rytm, melodi, harmonik och form**. **I sitt musicerande kopplar eleven ihop gehör och musikteori**. Eleven värderar med **nyanserade** omdömen sitt musicerande med hjälp av musikteoretiska begrepp **samt ger förslag på hur musicerandet kan förbättras**.

## ***Bilaga 3 – Brev till respondenterna***

Hej!

Du har tillfrågats om att delta i vår undersökning, vars syfte är att undersöka hur lärare och elever upplever vad undervisningen i Ge/Mu genererar för kunskaper, och jämföra resultaten med varandra samt med ämnets kursplan.

I undersökningen ingår fyra lärare som undervisar i ämnet samt 16 elever i årskurs 3 som samtliga läser eller har läst kursen. Lärarna kommer att intervjuas individuellt och eleverna i grupper om fyra. Vår ambition är att varje intervjutillfälle ska vara cirka 30-40 minuter. Intervjuerna kommer att spelas in. Inspelningarna är endast till för att underlätta arbetet för undertecknade och kommer att raderas efter att arbetet med uppsatsen är klart. Alla respondenter kommer i rapporten att anonymiseras genom att tilldelas fingerade namn.

Undersökningen utgör underlag för undertecknades C-uppsats, som också fungerar som vårt examensarbete inom Göteborgs universitets musikleklarprogram.

Med vänliga hälsningar

Martin Egnell

[booking.egnell@gmail.com](mailto:booking.egnell@gmail.com)

0707-20 02 16

Gustav Jullander

[gustav\\_jullander@hotmail.com](mailto:gustav_jullander@hotmail.com)

0739-99 57 48

## **Bilaga 4 – Intervjufrågor**

### **Frågor till eleverna:**

#### *Gemensamma med lärarnas frågor*

1. Vad får ni för associationer när ni hör ”Ge/Mu”?
2. Hur upplever ni att Ge/Mu-lektionerna påverkar ert musicerande?
3. Vilka kunskaper upplever ni att lektionerna i Ge/Mu ger er?
4. Hur kan ni använda dessa kunskaper i er musikutövning?
5. Ser ni Ge/Mu som ett teoretiskt, praktiskt eller både teoretiskt och praktiskt ämne?

#### *Frågor enbart till eleverna*

6. Känns Ge/Mu som ett givande ämne? Varför/varför inte?
7. Vad skulle ni ändra på i Ge/Mu om ni fick bestämma?

### **Frågor till lärarna:**

#### *Gemensamma med elevernas frågor*

1. Vad får du för associationer när du hör ”Ge/Mu”?
2. Hur tror du att Ge/Mu-lektionerna påverkar elevernas musicerande?
3. Vilka kunskaper upplever du att Ge/Mu ger eleverna?
4. Hur kan eleverna använda dessa kunskaper i sin musikutövning?
5. Ser du Ge/Mu som ett teoretiskt, praktiskt eller både teoretiskt och praktiskt ämne?

#### *Frågor enbart till lärarna*

6. Vilka anser du vara de viktigaste momenten i Ge/Mu?
7. Hur arbetar du för att utveckla elevernas gehör?
8. I vilka sammanhang har de nytta av dessa kunskaper?
9. Hur arbetar du för att koppla Ge/Mu till elevernas praktiska musicerande?